

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailun koulutusohjelma

Ekaterina Khlebova

PIETARIN JA MOSKOVAN ALUEELLA TOIMIVIEN PYÖRÄMAT-
KAILUYRITYSTEN TARJOAMAT PYÖRÄMATKAT

Opinnäytetyö
Marraskuu 2013

	<p>OPINNÄYTETYÖ Marraskuu 2013 Matkailun koulutusohjelma</p> <p>Sirkkalantie 12 A 80100 JOENSUU 050 354 3158</p>
<p>Tekijä Ekaterina Khlebova</p>	
<p>Nimeke Pietarin ja Moskovan alueella toimivien pyörämatkailuyritysten tarjoamat pyörämatkat</p> <p>Toimeksiantaja Outdoors Finland Etelä -hanke</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli saada mahdollisimman monipuolista tietoa Pietarin ja Moskovan alueella toimivien pyörämatkailuyritysten pyörämatkatarjonnasta. Tutkimuksessa otettiin huomioon myös muutama aktiveettiyritys, jonka tarjonnassa ei ollut pyöräilytuotteita. Venäläisen pyörämatkailun profilointi auttaa kehittämään Suomen pyörämatkailupalveluiden tuotteistamista ja markkinointia venäläisille asiakkaille.</p> <p>Selvitettäviä tutkimusasioita olivat Pietarin ja Moskovan alueella toimivat jakelukanavat (matkanjärjestäjät ja pyöräilykerhot ja -klubit), järjestettävien matkojen luonne (muun muassa miten pitkiä, millaiset matkaohjelmat, mitä palveluita sisältyy, yksittäisille matkailijoille vai ryhmille, teemat ja sisällöt), matkojen markkinointi (missä markkinoidaan, millaista reitti-informaatiota matkalle annetaan) sekä tulevaisuuden potentiaali eli matkanjärjestäjien arvio Suomessa tarjolla olevien tuotteiden menestymisestä markkinoilla. Yrityksiltä, jotka eivät myy pyörämatkoja selvitettiin, mitä tuotteita ne tarjoavat, olisivatko ne kiinnostuneita lisäämään tuotevalikoimaan pyörämatkoja ja tekemään yhteistyötä Suomen kanssa.</p> <p>Työ tehtiin Outdoors Finland Etelä -hankkeelle, jonka toteuttajana toimii Lahden ammattikorkeakoulu. Työ oli luonteeltaan tutkimuksellinen ja työn tuloksena kyselyn ja haastatteluiden avulla saatiin 10 vastausta. Tuloksista kävi ilmi, että kyselyyn osallistuneet yritykset näkevät Suomella olevan paljon potentiaalia pyörämatkailun kohteena. Vastauksissa mainittiin, että tietoa pyörämatkailusta pitäisi tuoda selkeämmin esille, esimerkiksi sinne, missä venäläiset yritykset markkinoivat omia tuotteitaan. Pyöräilypaketteja on kehitettävä sisältämään erilaisia palveluja, ja Venäjän alueella pitäisi olla luotettavia matkojen välittäjiä. Kiinnostavimpina tuotteina pidettiin parin päivän ja viikon matkapaketteja.</p>	
<p>Kieli suomi</p>	<p>Sivuja 46 Liitteet 3 Liitesivumäärä 14</p>
<p>Asiasanat kestävä matkailu, pyöräily, pyörämatkojen jakelukanavat Venäjällä, Venäjä</p>	

 Karelia UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	THESIS November 2013 Degree Programme in Tourism
Author Ekaterina Khlebova	Sirkkalantie 12 A FI 80100 JOENSUU FINLAND 050 354 3158
Title Cycling Tours Provided by Bicycle Tour Companies in St. Petersburg and Moscow Areas	
Commissioned by Outdoors Finland South -project	
<p>The aim of this thesis was to get wide-ranging information about cycling tours offered by bicycle tour companies operating in St. Petersburg and Moscow areas. A few adventure companies with no cycling tours in their product range were also included in the study. The profiling of Russian cycling tourism contributes productization and marketing of Finnish cycling tourism products to Russian clients.</p>	
<p>The goals of this study were to determine distribution channels (tour operators and cycling clubs), the nature of provided tours (i.e. their length, tour programme, services included, offered for individuals or for groups, their themes and contents), marketing of tours (where marketed, which kind of tour information provided) and future potential, i.e. estimations of tour operators on the future success of the products offered in Finland on the market. The companies with no cycling tours in their range were asked which kind of products they provide and whether they would be interested to add cycling tours to their range and co-operate with Finland.</p>	
<p>This study was commissioned by Outdoors Finland South –project, which is implemented by Lahti University of Applied Sciences. As the result of this research-based study ten responses were received through interviews and questionnaires. The results showed that the companies participating the enquiry see Finland having a lot of potential as a cycling tourism destination. The responses indicate that the information about cycling tourism should be highlighted better, for example in the places where Russian companies market their own products. The cycling packages should be improved by including more services and there should be reliable tour agents in Russia. Two-day and week packages were considered the most interesting products.</p>	
Language Finnish	Pages 46 Appendices 3 Pages of Appendices 14
Keywords sustainable tourism, cycling, distribution channels of cycling tours in Russia, Russia	

Sisältö

TIIVISTELMÄ

1	Johdanto	5
2	Outdoors Finland Etelä toimeksiantajana	7
3	Opinnäytetyössä hyödynnettävät tutkimukset	8
4	Käsitteet ja pyörämatkailun kehitys 1800-luvulta nykypäivään	11
4.1	Käsitteiden määrittely: pyörämatkailu ja pyörämatkailija	11
4.2	Mistä pyörämatkailu sai alkunsa	12
4.3	Pyörämatkailu Suomessa	14
4.3.1	Nykytila	14
4.3.2	Pyörämatkailun kehittäminen	17
4.3.3	Pyöräilytuotteille asetettavat kriteerit	19
4.4	Pyörämatkailu Venäjällä	22
4.5	Pyörämatkailu Euroopassa	24
5	Pyörämatkailutuotetarjonta Pietarissa ja Moskovassa selvitettävänä tutkimusasiiana	28
6	Alkuperäinen toteutussuunnitelma ja menetelmälliset valinnat	29
7	Tutkimuksen käytännön toteutus	31
7.1	Kyselyn toteutus	31
7.2	Tutkimuksen tulokset	34
7.3	Tulosten analysointi	40
7.4	Luotettavuus ja eettisyys	42
8	Pohdinta	43
	Lähteet	46

Liite 1	Kyselylomake (suomenkielinen)
Liite 2	Saatekirje
Liite 3	Pietarin ja Moskovan alueella toimivat ohjelmapalveluyritykset

1 Johdanto

Pyörämatkailu on suosittu matkailumuoto, jonka kasvua edistävät muun muassa ihmisen huolestuminen ilmastosta ja terveydestä. Suomi on vielä tuntematon pyöräilymaa, jolla on paljon potentiaalia. (MEK 2008a, 5.) Luontomatkailijan näkökulmasta Suomi on ihanteellinen matkakohde, koska täällä on turvallista, liikennettä on vähän, luonto on puhdas ja palvelu on korkealaatuista (MEK 2010a, 39). Matkailun edistämiskeskuksen viimeisimmän rajahaastattelututkimuksen mukaan (2012a, 51) 47 % kaikista Suomen matkailijoista on venäläisiä. Venäläiset ovat siis yksi tärkeimpiä potentiaalisia pyörämatkailutuotteiden käyttäjäryhmiä. Tällä hetkellä ei ole kuitenkaan olemassa yhtään suomalaista tutkimusta venäläisistä pyörämatkailumarkkinoista. Venäläisen pyörämatkailutarjonnan selvittäminen auttaisi kehittämään Suomen pyörämatkailupalveluiden tuoteistamista ja markkinointia venäläisille asiakkaille (Päijät-Hämeen koulutus konserni-kuntayhtymä 2011, 3).

Opinnäytetyöni aiheena oli Pietarin ja Moskovan alueella toimivien pyörämatkailuyritysten taroamat pyörämatkat. Työ oli luonteeltaan tutkimuksellinen. Sen tarkoituksena oli saada mahdollisimman monipuolista tietoa Pietarin ja Moskovan pyörämatkatarjonnasta. Tutkimuksessa otettiin huomioon myös joitakin aktiviteettiyrityksiä, joiden tarjonnassa ei ole pyöräilytuotteita. Työ tehtiin Outdoors Finland Etelä -hankkeelle, jonka toteuttajana toimii Lahden ammattikorkeakoulu.

Pyörämatkoja järjestettäviä organisaatioita profiloitiin matkojen luonteen (muun muassa matkan pituus, kesto, sisältyvät palvelut) ja käytössä olevien markkinointikeinojen perusteella. Yrityksiltä, jotka eivät myy pyörämatkoja selvitettiin, mitä tuotteita ne tarjoavat, olisivatko ne kiinnostuneita lisäämään tuotevalikoimaan pyörämatkoja ja tekemään yhteistyötä Suomen kanssa. Lisäksi selvitin pyörämatkojen järjestäjien näkökulman tulevaisuuteen ja pyöräilijöiden tarpeisiin ja toiveisiin.

Aihevalintaani vaikuttivat venäjän kielen osaamiseni, jonka halusin hyödyntää opinnäytetyössä sekä aiempi kokemukseni pyörämatkailusta Rautaesirippureit-

ti-nimisessä pyöräilyhankkeessa, jossa olin apulaisena kahden kuukauden ajan ja ehdin tutustua pyörämatkailuun.

2 Outdoors Finland Etelä toimeksiantajana

Outdoors Finland -ohjelma, jäljempänä OF-ohjelma on Matkailun edistämiskeskuksen ja Matkailun teemaryhmän, Matkailun ja elämystuotannon osaamisklusterin, alueellisten OF -hankkeiden, Lomalaidun ry:n, Metsähallituksen, alueellisten toimijoiden sekä matkailuyrittäjien yhteistyössä toteuttama hanke. OF-ohjelma toimii kahdella tasolla, se tukee paikallisia pk-ohjelmalveluyrityksiä alueellisissa hankkeissa ja koordinoi alueellisten hankkeiden toimintaa koko maassa. Ensimmäinen OF-hanke toteutettiin vuosina 2009—2012 ja sen keskeisiä tavoitteita olivat muun muassa: aikaansaada eri aktiviteettien ympärille toimiva valtakunnallinen verkosto, edistää yritysten kansainvälistymistä ja verkostoitumista kehittämällä tuotteita, kehittää laatukriteerit tuotteille ja palveluille laadun seurannan helpottamiseksi, tuoda esiin alueiden erityispiirteitä ja lisätä aktiviteettien myyntiä. Ohjelman aikana OF -aktiviteetteja kehittäviä hankkeita syntyi yhteensä 50 kappaletta. (Hook 2013, 2—3, 5.) Outdoors Finland II jatko-hanke kestää vuoden 2014 loppuun (MEK 2013).

OF Etelä -hanke on aktiviteettireitistöjen kehittämiseen keskittyvä hanke, jonka toimialueena on Etelä-Karjala, Päijät-Häme, Kanta-Häme, Kymenlaakso ja Uusimaa. Hanke toteutuu vuosina 2011—2014 ja sitä hallinnoi Lahden ammattikorkeakoulun Matkailun ala. Projektipäällikkönä ja opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Pirjo Räsänen. Hankkeen päämääränä on kehittää Etelä-Suomessa pyöräilyyn ja erityisesti retkipyöräilyyn, vaellukseen sekä melontaan liittyviä reittejä ja niiden saavutettavuutta kotimaisille ja ulkomaisille matkailijoille. Hankkeen taustalla on OF-ohjelman ajatus siitä, että aktiviteettien kehittäminen vaatii hyvää maalla ja vesillä kulkevaa reittiverkostoa. (Päijät-Hämeen koulutuskeskni-kuntayhtymä 2011, 3—5, 8, 13.) Hankkeen budjetti on 1,050 miljoonaa euroa (Matkailun ja elämystuotannon klusteriohjelma 2012). Etelä-Suomi sopii erinomaisesti erilaisten aktiviteettien kehittämispaijaksi, koska se on tiheään asuttua asettua seutua, jossa on paljon suuria kaupunkeja ja hyvät yhteydet ulkomaille (satamat, lentokentät, valtatie ja rajanylityspaikat) ja lisäksi alueella toimii paljon ohjelmalveluyrityksiä. MEKin vuoden 2008 aktiviteettiselvityksessä mainitaan ainakin 14 kansainvälisille markkinoille suunnattuja tuotteita

tarjoavaa ohjelmapalveluyritystä (MEK 2008b, 3, 10—12). Hankkeen tuloksena syntyvä reittiverkosto hyödyttää paitsi maaseutua myös kaupungissa asuvia ja yöpyviä. Reitistön hyötyjä ovat muun muassa monipuolistuneet matkailumahdollisuudet ja seurauksena omatoimisen matkailijan pidentynyt viipymäaika sekä mahdollisesti uusien yritysten syntyminen reittien solmukohteisiin. OF Etelä-hanke toimii yhteistyössä monien tahojen kanssa. Näitä ovat muun muassa incoming-toimistot, matkailuyrittäjät, matkailun alueorganisaatiot ja matkailutoimistot. (Päijät-Hämeen koulutus konserni-kuntayhtymä 2011, 7—8, 10.)

3 Opinnäytetyössä hyödynnettävät tutkimukset

Pyörämatkailusta löytyy vähän tutkimustietoa, koska se on nuori matkailulaji. Esimerkiksi Euroopan pyöräilijöiden järjestö (European Cyclists' Federation) toteutti Eurovelo-nimistä projektia, jonka tarkoituksena oli luoda pyöräilyverkosto, joka yhdistäisi kaikkia Euroopan maita (ECF 2009). Eurovelon toteuttamiseksi ECF keräsi ensimmäisenä tietoa pyörämatkailumarkkinoiden volyymista ja arvosta hyödyntäen internetiä (European Parliament 2009, 7; 21—26).

Suomessa Matkailun edistämiskeskus eli MEK teki kansainvälisen luontomatkaileututkimuksen, jonka tarkoituksena oli ”kartoittaa potentiaalisia asiakasryhmiä Keski-Euroopasta ja Venäjältä Suomessa tapahtuvaan luontomatkaileuun”. Tutkimuksessa tarkasteltavia luontomatkaileun aktiviteetteja olivat muun muassa pyöräily ja melonta. Vastauksista kävi ilmi, että pyöräilyä harrastetaan eniten Venäjällä, Alankomaissa ja Saksassa. Aktiviteettilomien lisäksi suuressa suosiossa venäläisillä olivat ranta- ja kaupunkilomat. 49 % venäläisistä vastaajista lähtee mieluiten valmiiseen ohjelmaan perustuvalla omatoimimatkaileu, täysin omatoiminen matka kiinnosti 21 %:a ja vain 8 % valitsi täysin opastetun matkan. Pyöräilyä harrastaneet vastaajat harrastivat usein myös vaellusta. Valitessaan luontomatkaileukohteen venäläiset matkailijat ottivat huomioon seuraavat asiat: matkaileukohteen luonto, turvallisuus, hyvä maine, tarjolla oleva etukäteisinformaation määrä, matkaileukohteen hintataso, kulttuuri ja harrastevälineiden laatu. Tutkimuksen mukaan venäläiset vastaajat olivat hieman muiden maiden vastaa-

ja vaativampia matkakohteen valinnassa. Suurin osa pyörämatkailua harrastavista vastaajista toivoi, että pyörämatkapaketti olisi mahdollisimman pitkälle valmiiksi tehty. Majoituksen, aamiaisen, pyörän kuljetuksen kohteessa, matkatavarakuljetuksen, muiden transfer-kuljetusten kohdemaassa, pyörävuokran, pyörähuolto- ja opaspalveluiden mielellään toivottiin kuuluvan pakettiin. (MEK 2010a, 4, 9, 11—12, 17, 20, 29.)

Tutkimuksessa lisäksi selvitettiin Suomen potentiaalia luontomatkailukohteena ulkomaalaisilla matkailijoilla. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että suurin osa vastaajista pitää Pohjoismaat jonkin verran mielenkiintoisena (38,6 %) ja erittäin mielenkiintoisena (19,2 %) matkakohteena. Pyöräilyä harrastavia Pohjoismaat kiinnosti vähiten, mutta maittain tarkasteltuna venäläiset olivat selkeästi muiden maiden kansalaisia kiinnostuneempia Pohjoismaista. Suurin osa venäläisistä myös mainitsi tietävänsä Suomesta hieman (40 %) ja 14 % kertoi harrastaneensa Suomessa jotakin aktiviteettia. Venäläisiä matkailijoita kiinnosti Suomessa eniten kulttuurimatkailu, talviaktiviteetit ja wellbeing-lomat. (MEK 2010a, 33, 34, 38.)

Muita tässä opinnäytetyössä hyödynnettäviä tutkimuksia olivat Ellare Oy:n toteuttama Pyöräillen Suomessa -hanke, MEKin Outdoors Finland -hankkeissa toteutetut tutkimukset sekä tilannekartoitus Suomen melonta-, pyöräily- ja vaelustarjonnasta ja sen kysynnästä ulkomailla. Pyöräillen Suomessa -hanke keskittyi pyöräilyn tutkimukseen ja kehittämiseen (Räsänen 2004, 83). Hankkeessa kehitettiin 10 pyöräilyreittiä, joille tehtiin niiden saavutettavuutta, vetovoimaisuutta ja ajettavuutta koskevat kriteerit. Reitit myös jaettiin vaativuustason mukaisesti luokkiin. Kullekin reitille laadittiin oma reittiopaskirjansa. Vuonna 2004 hankkeelta ilmestyi pyörämatkailun tuotteistamis- ja markkinointiopas, jossa oli muun muassa ohjeet pyörämatkapaketin tekemiseksi. Projekti päättyi vuoden 2006 lopussa. (Valtakunnallinen pyörämatkailureittityöryhmä 2003, 3—4, 16.) Outdoors Finland oli laajempi hanke, joka tutki kaikkia kesäaktiviteetteja mukaan lukien pyöräilyn (MEK 2011). Outdoors Finland -hankkeen vuoden 2011 raportin mukaan hankkeessa syntyi 50 alueellisen aktiviteetteja kehittävien hankkeiden verkosto. Hankkeen avulla saatiin käynnistettyä koko Suomea kattava aktiviteettien kehittämistyö. Koordinaation kautta toteutettuja toimenpiteitä ja kehittämi-

sen työkaluja vietiin konkreettisesti aluetasolle ja yritysten käyttöön. Lisäksi päällekkäisiä toimenpiteitä karsittiin ja tuotettua tietoa, hyviä käytänteitä, hankkeiden tuloksia ja työkaluja onnistuttiin välittämään hankkeelta toiselle. Hankkeen tuloksena yhteistyö kasvoi ja alueellinen aktiviteettien kehittäminen tehostui. (MEK 2009—2011, 4.)

Tilannekartoitus Suomen melonta-, pyöräily- ja vaellustarjonnasta ja sen kysynnästä ulkomailla kuvaili Keski-Euroopan aktiviteettimarkkinoita sekä kotimaan tarjontaa. Tutkimuksessa tutkittavia markkina-alueita olivat Saksa, Sveitsi, Benelux-maat, Ranska, Espanja ja Italia. Tutkimuksessa todettiin, että suurimpia pyörämatkailun kehittämisen ongelmakohtia olivat reitistöjen ja viitoituksen puute. Kulttuurin, jolla tutkimuksessa tarkoitetaan muun muassa paikallista elämää, tapahtumia ja paikallisia ihmisiä mainittiin olevan keskeinen vetovoimatekijä pyörämatkapaketeissa. 62,5 %:lla tutkimukseen osallistuneista matkanjärjestäjistä oli tarjonnassaan tuotteita Suomeen. Eniten tuotteita Suomeen tarjosivat englantilaiset matkanjärjestäjät (70 %). Matkanjärjestäjät, jotka eivät tee yhteistyötä Suomen kanssa olivat pääasiassa sitä mieltä, että Suomi on kallis maa ja ettei täällä ole sopivia tuotteita. 37 % vastanneista oli sitä mieltä, että pyörämatkaan voi liittyä luonto- ja kulttuuriaktiviteetti, 22 % vastanneista lisäisi pyörämatkan sisältöön vesiaktiviteetin. Matkanjärjestäjien tarjoamien päivämatkojen pituudet vaihtelivat 20—80 kilometrin välillä, 70 % vastaajista piti sopivana päivämatkan pituutena 40—59 kilometriä. Pyörämatkojen kesto vaihteli viidestä päivästä 17 päivään. Heinä-elokuu oli pyörämatkailun sesonkiaikaa. Majoitus, ateriat ja matkalaukkukuljetus olivat pyörämatkapaketin välttämättömiä osia. Osa vastaajista piti myös pyörän, kohdemaan kuljetuksien sekä pyöränhuolto- ja opaspalveluiden kuulumista pakettiin tärkeänä. Pyörämatkailijalle tarjottavista varusteista tärkeinä pidettiin reittikuvauksia pyörämatkasta, pyöräilykarttaa sekä tietoja matkanvarrellejäävistä nähtävyyksistä. (Räsänen 2004, 4, 24—25, 39—41.)

Tähän asti saatu tutkimustieto osoitti, että pyöräily on yksi suosituimpia aktiviteettilajeja sekä Keski-Euroopassa että Venäjällä. Venäläisten näkökulmasta Suomi on myös erittäin kiinnostava matkailumaa. Tässä tutkimuksessa yritin saada tietoa Pietarin ja Moskovan pyörämatkailumarkkinoista ja verrata sitä

aikaisempaan, pyörämatkailun harrastajilta ja Keski-Euroopan matkanjärjestäjiltä saatuun tietoon. Osa kysymyspatteristoni kysymyksistä perustui Ellare Oy:n melonta-, pyöräily- ja vaellustarjontamme ja sen kysyntä ulkomailla-tilannekartoituksen kyselyssä käytettyihin kysymyksiin. Samantyyppisiä kysymyksiä esiintyi myös MEKin vuoden 2010 Luontomatkailututkimuksessa. Samantyyppisillä kysymyksillä oli tarkoitus helpottaa tämän tutkimuksen tulosten analysointia ja vertaamista aikaisempiin tutkimuksiin.

4 Käsitteet ja pyörämatkailun kehitys 1800-luvulta nykypäivään

4.1 Käsitteiden määrittely: pyörämatkailu ja pyörämatkailija

Opinnäytetyössä keskeisiä käsiteltäviä asioita ovat pyörämatkailu ja pyörämatkailija. Pyörämatkailu tarkoittaa vapaa-ajan matkustamista paikasta toiseen polkupyörällä. Tällöin pyöräily on välttämätön osa matkailukokemusta. (European Parliament 2009, 4.) Pitkän matkan urheilukilpailut kuten Tour de France tai Tour de Helsinki eivät ole pyörämatkailua, koska ne eivät täytä vapaa-ajan matkustamisen vaatimusta (Vincenth 2012). Pyörämatkailu jakautuu polkupyörälajiin, matkan tarkoituksen sekä maaston mukaan neljään osa-alueeseen, joita ovat retkipyöräily, maantiepyöräily, maastopyöräily sekä tutustumispyöräily (MEK 2008a, 3—4). Lähestyn pyörämatkailun käsitettä kertomalla matkailulajin historiasta ja nykytilasta Suomessa ja laajemmin Euroopassa sekä Venäjällä.

Pyörämatkailun voidaan katsoa kuuluvan useampaan matkailulajiin, joita ovat esimerkiksi ympäristöystävällinen matkailu, ekomatkailu tai vaihtoehtoinen matkailu. Nämä käsitteet ovat kuitenkin riittämättömän tarkkoja, joten käytän tässä työssä kestävän matkailun käsitettä. Kestävä matkailu on laaja käsite, joka sisältää edellä mainitut matkailun lajit. (European Communities 2003, 6—7.) Kestävällä matkailulla viitataan yleistäen matkailukehitykseen, joka huomioi kohdealueidensa ekologisen ympäristön hyödyntämisen rajat, tuottaa matkailijoiden tarpeita tyydyttäviä kokemuksia ja pyrkii aktiivisesti lisäämään alueen paikallisyhteisöjen elämänlaatua ja elinmahdollisuuksia taloudellisen toiminnan ja työ-

listämisen kautta” (Cater 1993; Liu 2003, Saarinen 2006, 69 mukaan). Pyörämatkailu on osa kestävästä matkailusta. Lisäksi pyörämatkailu on osa aktiviteetti-matkailua, joka on nimensä mukaisesti matkailua, jossa harjoitetaan fyysistä aktiviteettiä. ”Aktiviteetti on oleellinen osa lomaa ja yleensä aktiviteettimatkaileijan päämotiivina on yhden tai useamman aktiviteetin harrastaminen loman aikana”. (Räsänen 2004, 10.) Pyörämatkailijalla tarkoitetaan pyörämatkailua säännöllisesti harrastavaa henkilöä.

4.2 Mistä pyörämatkailu sai alkunsa

Gravesin (1965) mukaan pyörämatkailun pioneerina pidetään ranskalaista Paulia de Vivietä, joka on paremmin tunnettu nimellä Velocio. Hän syntyi vuonna 1853 pienessä Pernen kylässä Ranskassa. Vuonna 1881, 28 vuoden ikäisenä Velocio osti ensimmäisen polkupyöränsä. Uusi pyörä oli kohtuuttoman painava. Se oli varustettu isolla etupyörällä, mikä hankalutti tasapainon ylläpitämistä. Vuosien aikana pyörä kehittyi ja vuonna 1885 vanhanaikainen pyörä korvattiin turvallisella mallilla, jossa oli samankokoiset pyörät.

Paul de Vivie kokeili polkupyörän eri malleja ja halusi kehittää polkupyörää. Tehtävä vaati aikaa, joten vuonna 1887 Vivie joutui myymään omistamansa silkkitehtaan. Samana vuonna hän avasi pienen kaupan ja alkoi julkaista pyöräilylehteä *Le Cycliste*. Kirjoituksissaan Vivie käytti itsestään nimitystä Velocio, joka myöhemmin tuli hänen kutsumanimekseen. (Graves 1965.)

Turvallinen pyörämalli, jossa oli kaksi samankokoista pyörää, vaati vielä kehitystä. Muun muassa rungon muodosta, vaihteiston lajista, kampien pituudesta sekä vaihteista käytiin jatkuvaa keskustelua. Velocio osallistui tähän keskusteluun ja vuonna 1889 keksi oman pyörämallinsa *La Gaulioisen*. Myöhemmin hän myös kehitti monivaihteisen pyörän. Lisäksi Velocio teki paljon pyörämatkoja, joita hän kuvaili omassa lehdessään. Oman kokemuksen pohjalta Velocio kehitti seitsemän sääntöä pyöräilijöille:

1. Pidä lyhyitä ja satunnaisia (infrequent) taukoja ylläpitääksesi rytmiäsi.
2. Syö ennen kuin olet nälkäinen ja juo ennen kuin tulee jano.

3. Älä koskaan aja itseäsi sellaiseen uupumukseen, jolloin et pysty enää syömään tai nukkumaan.
4. Pukeudu lämpimästi ennen kuin tulee kylmä ja riisu vaatteet pois ennen kuin tulee kuuma.
5. Älä juo alkoholia, polta tai syö lihaa matkan aikana.
6. Älä koskaan kiihdytä liikaa, erityisesti ensimmäisten tuntien aikana.
7. Älä koskaan aja vain ajamisen vuoksi. (Graves 1965.)

Velociolla oli tapana ajaa aamuisin noin 13 kilometrin pituinen lenkki Col du Grand Bois'n vuoren huipulle. Vuonna 1922 hänen ystävänsä yllättivät Velocion kutsumalla lenkille mukaan kaikkia alueen pyöräilijöitä. Velocion käytännöstä tuli jokavuotinen tapahtuma, joka nimettiin pyöräilijän mukaan Velocion päiväksi. (Graves 1965.)

Darren Alffin (2011) mukaan pyörän virkistyskäyttö lähti liikkeelle "Penny-farthing"-mallisen polkupyörän keksimisestä. "Penny-farthing" –mallissa etupyörä oli isompi kuin takapyörä. Artikkelissaan "Pyörämatkailun historia" Alff mainitsee, että ensimmäinen kansainvälinen pyörämatkailukerho perustettiin vuonna 1878 Englannissa. Nykyään kerho tunnetaan nimellä Pyöräilijöiden matkailukerho. Pitkien pyörämatkojen toteuttaminen tuli mahdolliseksi vasta 1880-luvulla, kun keksittiin turvallinen pyörä, jossa oli samankokoiset pyörät. Alff ei kuitenkaan pidä Velociota pyörämatkailun pioneerina, vaan englantilaista John Foster Fraseria, joka lähti vuonna 1896 kahden ystävänsä kanssa maailmanympärimatkalle polkupyörällä. Kirjoittajan mukaan Velocio sai inspiraatiota ideoihinsa Englannista.

1900-luvun alusta lähtien pyörämatkailun maailma on jatkanut kasvuaan nykypäiviin asti jakautuen lukuisiin alaryhmiin (Alff 2011). Myös tekniikka on kehittynyt huimasti viimeisen sadan vuoden aikana antaen ihmiselle mahdollisuuden matkustaa pitempiä matkoja lyhyemmässä ajassa. Matkoja voi tehdä kätevästi maitse, lentäen tai meritse. Matkustamismahdollisuuksien laajasta määrästä huolimatta pyörämatkailu on säilyttänyt suosionsa nykypäivään saakka. Tämän matkailulajin nopea kehittyminen on yhteydessä tällä hetkellä maailmassa vallitseviin trendeihin, kuten hyvinvointi ja ympäristöystävällisyys (MEK 2006, 12—13).

Valitettavasti pyörämatkailun historiasta löytyy vähän tietoa ja tiedot myös vaihtelevat paljon lähteiden välillä. En löytänyt yhtään painettua teosta, joka kertoisi pyörämatkailun historiasta. Internetistä löytyy artikkeleita, jotka keskittyvät pyörämatkailun alkuvuosiin, mutta viimeisen vuosisadan kehityksestä tietoa ei juuri ole.

4.3 Pyörämatkailu Suomessa

4.3.1 Nykytila

Suomessa pyörämatkailun kehityksestä vastaavat paikallisella tasolla aatteellinen yhdistys Pyöräilykuntien verkosto ja kansainvälisellä tasolla työ- ja elinkeinoministeriön alainen virasto Matkailun edistämiskeskus (Pyöräilykuntien verkosto ry 2012a; MEK 2012b). Pyörämatkailun kehittämiseksi on toteutettu muun muassa Pyöräillen Suomessa ja Outdoors Finland -hankkeita yhteistyössä pyörämatkailutoimijoiden kanssa (MEK 2008a, 4). Pyöräillen Suomessa -hankkeen tulokset osoittivat, että pyörämatkan suunnitteluun tarvittavat materiaalit eivät ole tarpeeksi hyviä. Tutkimustulosten pohjalta pyöräilykarttoja kehitettiin, Suomen pyöräilyverkostoa karsittiin ja tilalle rakennettiin valtakunnallisia pyörämatkailureittejä. (Räsänen 2004, 83.) Matkailun kannalta tärkeimmät reitit ovat Turun saariston rengastie sekä Kuninkaantien ja Uudenmaan reitit. Suomessa järjestetään vuosittain myös erilaisia pyöräilytapahtumia, kuten Tour de Helsinki ja Myllyn pyöräily. (MEK 2008a, 5.)

MEKin vuoden 2008 aktiviteettiselvityksessä kuvataan Suomessa myytäviä pyörämatkatuotteita. Eteläisessä Suomessa, joka käsittää eteläisen rannikkoalueen Turusta itään Kymen-laaksoon saakka saaristoon myytäviä pyöräilypaketteja tarjoavat Turku Touring, Pelago ja Saaristovaraus. Turku Touringin tarjoamat paketit ovat kestoaltaan noin viikon mittaisia, yritys tarjoaa myös pyörävuokrausta. Pelagolla ja Saaristovarauksella on tarjolla valmiita pyörä- ja melontapaketteja, yritysten yhdeydessä toimii myös tarvittavien varusteiden vuokraamo. Kansainvälisille matkailijoille valmiita pyöräpaketteja tarjoavat incoming-toimisto TTE - The Travel Experience, HelsinkiExpert, Helsinki for You Oy ja Bike Tours. Bike Toursilla on tarjonnassaan tavallisten pyöräilypakettien lisäksi Helsingissä

pyöräillen toteuttavia kaupunkikiertoja, lisäksi yritys vuokraa pyöriä. Omatoimisille matkailijoille hyviä pyöräreittejä on tarjolla Porvoo Toursilla, Lahti Travelilla ja Hangon kaupungilla. Porvoon, Lahden ja Hangon kaupungeista löytyy useita pyörävuokrauspaikkoja. (Ellare Oy 2008, 10—11.)

Länsi-Suomen alue käsittää MEKin kartoituksessa läntisen rannikkoalueen Porista Ouluun saakka, Keski-Suomen ja Pirkanmaan. Porin alueelta ei toistaiseksi löydy paketoituja pyörämatkatuotteita, omatoimiselle pyöräilijälle on tarjolla sopivia pyöräilyreittejä. Vaasan, Kalajoen ja Tampereen alueella on hyvä aktiiviteettitarjonta, mutta pyörämatkoista ei mainita erikseen. Tampereen kaupungin matkailusivulla pyöräilijää ohjataan ottamaan yhteyttä Frenckellin palvelupisteeseen, josta saa pyöräilyreitikkartan. Lisäksi sivuilla annetaan tietoja pyörävuorkauksesta, valmiita pyöräilypaketteja ei ole tarjolla. (VisitTampere 2013.) Keski-Suomesta löytyy jonkin verran luontoaktiiviteettitarjontaa, erityisesti melonta- ja vaellustuotteita on runsaasti (Ellare Oy 2008, 12—13).

Itä-Suomen alue käsittää MEKin kartoituksessa Etelä- ja Pohjois-Savon, Etelä- ja Pohjois-Karjalan sekä Kainuun tuotetarjontaa. Raportissa todetaan, että tämä alue on monipuolisista kesäaktiiviteettien osalta, mutta pyöräilyn osuus vaikuttaa olevan hyvin pieni. Pyöräilypaketteja tarjoavista yrityksistä raportissa mainitaan vain Metsäkartano ja Upitrek. Jos muiden yritysten tarjonnasta löytyykin pyöräilytuotteita, niin niiden määrä on pieni, koska siitä ei erikseen mainita raportissa. Pyöräilytuotteiden pientä määrää Pohjois-Suomessa kuvaa myös se, että kun seuraa VisitKarelian linkkejä ”tutustu” - ”näe ja tee” - ”tehtävää luonnossa”, huomaa, ettei aktiiviteettivalikoimasta löydy pyöräilyä. (Ellare Oy 2008, 14—16; VisitKarelia 2013.) Räsänen toteaa työssään, että suurimpia ongelmia, jotka liittyvät valmiiden matkapakettien paketointiin, ovat myyntikanavien puute, asu-mattomat ja heikosti palvellut tieosuudet sekä turvallisuus. (Räsänen 2004, 85—86.)

Lapin alueella, joka käsittää Lapin ja Koillismaan on tarjonnassa runsaasti erilaisia aktiiviteettimahdollisuuksia mukaan lukien maastopyöräilyn. Lapin erikoisuutena ovat rakennetut pyöräilypuistot, jossa maastopyöräilyn harrastajat pääsevät kokeilemaan omia kykyjään erityyppisillä radoilla. (Ellare Oy 2008, 17—

19.) Ylläs tarjoaa omatoimiselle pyöräilijälle muutaman reittiehdotuksen ja reittikartat (Ylläs 2013).

Outdoors Finland -hankkeessa on toteutettu tutkimuksia kesäaktiviteeteista, joihin kuuluu myös pyörämatkailu (MEK 2011). Tutkimukset osoittavat, että pyöräily on suosittua Suomeen saapuvien matkailijoiden keskuudessa. Esimerkiksi vuonna 2010 enemmistö Suomeen saapuneista luontomatkaileijoista eli 60 % nimesi harrastukseksi pyöräilyn (MEK 2010a, 9). Näistä yli neljännes saapui Saksasta (27,6 %) ja Alankomaista (26,4 %) ja kolmanneksi suurin ryhmä Venäjältä (18,4 %). Isosta-Britanniasta ja Ranskasta saapui vähiten pyöräilyä harrastaneita. (MEK 2010b, 5.)

Kansainvälisen luontomatkaileututkimuksen mukaan pyöräily on suosituin laji ulkomaisten aktiviteettimatkaileijoiden keskuudessa. Kyselyyn vastanneista 60 % nimesi pyöräilyn harrastukseksi. Toiseksi suosituin laji oli vaellus, jonka valitsi 33 % vastanneista. Vuonna 2008 35 % pyöräilijöistä saapui Suomeen Venäjältä. Vuonna 2010 venäläisten pyörämatkaileijoiden osuus väheni niin, että se muodostaa vain alle 20 % matkailijoiden kokonaismäärästä. Tuoreimman tiedon mukaan yli neljännes pyörämatkaileijoista saapuu Saksasta ja Alankomaista. Pyöräilyä harrastetaan mielellään ystävän tai ystäväryhmän kanssa. Suuri osa pyöräilijöistä lähtee matkalle myös yksin. Retkipyöräily on suosituin pyöräilyn muoto, sen valitsi 52,9 % vastanneista. Toiseksi suosituin on maastopyöräily. Pyöräilypaketin toivotaan sisältävän hyvin monenlaisia palveluja, kuten majoituksen, aamiaisen, pyörän kuljetuksen kohteessa, matkatavarakuljetuksen, muita transfer-kuljetuksia kohdemaassa, pyörävuokran, pyörähuolto- ja opaspalveluja. (MEK 2008a, 7; MEK 2010a, 22—23, 28). Vuoden 2008 tiedon mukaan suurin ikäryhmä (29 %) Suomen pyörämatkaileijoista ovat 15—24-vuotiaat, toiseksi suurin ikäryhmä ovat 35—44-vuotiaat, mutta myös sitä vanhemmissa ikäryhmissä on innokkaita pyöräilijöitä. Pyörämatkaileijoissa on naisia ja miehiä lähes yhtä paljon, naisten osuus on 54 % ja miesten 46 %. Pyörämatkaileija käyttää keskimäärin 53 €/vuorokaudessa matkallaan ja majoittuu useimmiten tuttavien tai sukulaisten luona. (MEK 2008a, 7.)

Pyöräilyn harrastajista 70 % on kiinnostunut multiaktiiviteettituotteista (MEK 2010a, 31). Multiaktiiviteettituotteella tarkoitetaan pakettimatkaa, johon sisältyy useamman aktiviteetin harrastaminen (Räsänen 2004, 10). Kansallisuuksittain tarkasteltuna multiaktiiviteettiloma kiinnostaa eniten venäläisiä (95 %) ja ranskalaisia (85 %) matkailijoita. Pyörämatkailua harrastavat ovat kiinnostuneita yhdistämään pyöräilyn vaellukseen sekä eläinten ja lintujen tarkkailuun luonnossa. (MEK 2010a, 31, 32.)

4.3.2 Pyörämatkailun kehittäminen

Pyörämatkailun tutkimuksesta ei kuitenkaan olisi hyötyä, jos pyöräilyn mahdollistavat perusasiat, kuten hyvä kevyen liikenteen verkko, eivät olisi kunnossa. Pyöräilykuntien verkosto ry:n entisillä verkkosivuilla luetellaan asioita, jotka edistävät pyörämatkailun kehittämistä. Tällaisia asioita ovat liikennepolitiikka, jonka tarkoituksena on asettaa kriteerit ja päämäärät turvalliselle ja sujuvalle liikenteelle, liikennesuunnitelu, joka on käytännössä liikennepolitiikan täytäntöönpanoa sekä liikkumisen ohjaus, jonka tavoitteena on saada ihmiset valitsemaan ympäristöystävällisempiä tapoja liikkua. (Pyöräilykuntien verkosto ry 2012b; 2012c; 2012d.)

Ilmastonmuutos, kestävän matkailun suosio sekä kasvava hyvinvointitrendi edistävät pyörämatkailun suosiota tulevaisuudessa. Suomella on potentiaalia tulla kansainvälisesti tunnetuksi pyöräilymaaksi, koska Suomessa on kaunis luonto, leuto sää (verrattuna muiden maiden kuumuuteen), monipuolinen reittitarjonta ja kattava kevyen liikenteen verkosto, joka antaa mahdollisuuden uusien pyöräilyreittien kehittämiselle. (MEK 2008a, 5.)

Reittien luokitusjärjestelmiä pitäisi kehittää, koska tietoa reittien vaativuustasosta on vaikea löytää. Reittien ja opasteiden ylläpitoa pitäisi lisätä. Pyöräilyn kehittämisen kannalta on tärkeää, että julkinen ja yksityinen sektorit tekevät yhteistyötä. Potentiaaliset asiakkaat lähimarkkinoilta sekä Keski-Euroopasta täytyy ottaa huomioon ja hyödyntää tämä potentiaali oikealla tavalla. Lisäksi pitäisi pyrkiä kasvattamaan kotimaan kysyntää ja hyödyntämään pyöräilytapauksia markkinoinnissa ja tuotekehityksessä entistä paremmin. Muita kehitettäviä asioi-

ta ovat muun muassa valmiit tuotepaketit, pyöräilykeskukset, pyörien vuokraus, kaluston kuljetuksen mahdollisuus sekä tilastotiedot pyörämatkailijoiden määristä ja vuokravälineiden kysynnästä. (MEK 2008a, 5—6.)

Vuoteen 2013 mennessä tavoitteena oli tehdä Suomesta tunnettu pyöräilymaa ja kasvattaa kotimaan pyörämatkailua. Tavoitteeseen pyrittiin muun muassa kehittämällä uusia pyöräilyreittejä ja pyörämatkailutuotteita sekä helpottamalla pyöräilyyn liittyvän aineiston etsimistä. (MEK 2008a, 9.) OF-Etelä hankkeen projektipäällikön Pirjo Räsäsen (2013) mukaan kaikkiin kehittämissuunnitelman tavoitteisiin ei ole päästy. Tiedonsaanti on parantunut, mutta uusien tietolähteiden jatko ja pysyvyys ovat kyseenalaisia. Pyöräilyreittejä on tällä hetkellä paljon ja osa pitäisi karsia pois. Vilkkaiden reittien varrelle voisi näin syntyä uusia elinkeinomahdollisuuksia. Viitoituksen puute on edelleen suuri ongelma.

Tällä hetkellä keskeisiä kehittämiskohteita ovat pyöräilyn matkakaketjut, reittien vetovoimaisuus, infrastruktuuri, turvallisuusnäkökohdat ja palvelutaso, tuotteistaminen, palvelutason parantaminen ja osaamisen kehittäminen. Asetettujen tavoitteiden toteutumisesta vastaavat ensi sijassa MEK, pyöräilytuotteita tarjoavat yritykset sekä seuraavat organisaatiot: Tiehallinto ja sen matkailutyöryhmä, Pyöräilykuntien verkosto ry, Valtakunnallinen pyörämatkailureittityöryhmä, Suomen Latu ry, Suomen Pyöräilyunioni ry. (MEK 2008a, 9.) En löytänyt uudempaa raporttia pyörämatkailun valtakunnallisista kehittämissuunnitelmista, mutta viimeisimmän Pirjo Räsäselä (2013) saamani tiedon mukaan tällä hetkellä kehittämistoimenpiteet keskitetään seuraaviin reitteihin: Kuninkaantie Turusta Helsingin kautta Lappeenrantaan, Helsinki-Tampere, Helsinki-Jyväskylä, Helsinki-Mikkeli, Saariston rengastie, Saimaan ympäri, Turku-Oulu (EV10), Turku-Hämeenlinna (Hämeen härkätie) ja Turku-Tampere. Vähentämällä reittien määrää halutaan parantaa valittujen reittien laatua ja käytettävyyttä. Hyvän pyöräreitin varrella tulisi olla kauniita maisemia, sen pitäisi kulkea merkittävien vesistöalueiden ympäri ja johtaa suurimpien kaupunkien keskusta sekä kaupungista toiseen.

Tärkeimpiä jakelukanavia, mitä tulee hyödyntää markkinoinnissa, ovat internet, asianharrastajille tarkoitetut sivustot, erikoistuneet matkanjärjestäjät, incoming-

toimistot ja kansainväliset pyöräilyorganisaatiot, joilla on jo olemassa olevat myyntikanavat. Suurin osa pyöräilylomista järjestetään itsenäisesti, joten oma-toimiset matkailijat ovat tärkein asiakasryhmä, mille tulisi tuotteistaa puolivalmiita matkapaketteja sekä tarjota tietoa internetissä. Alueorganisaatiot on myös hyvä saada mukaan markkinoimaan yritysten tuotteita kansainvälisillä markkinoilla. (MEK 2008a, 8, 13.) Vuonna 2011 Outdoors Finland -hankkeessa tehtiin selvitys Venäjän markkinoiden sähköisistä jakelukanavista. Selvityksen tuloksena tietoon saatiin 42 pyörämatkailun markkinointiin sopivaa jakelukanavaa. Yleisin selvityksessä mainittu jakelukanavamuoto oli portaali, jossa on foorumi. Muita yritysten käyttöön tarjottuja jakelukanavamuotoja olivat: verkkolehti, verkkokauppa, Venäjän turismiurheilun liiton sivusto, sosiaaliset mediat, mainosjärjestelmät, videosivut, infosivut, suuren venäläisen lehden sivusto sekä sivusto, jolla käyttäjät voivat esittää kysymyksiä asiantuntijoille. Selvityksessä mainitaan, että kaikki kanavat eivät sovi kaikille yrityksille, vaan sopivan kanavan valintaa on harkittava huolella. (Daniliants 2011.)

MEKin tehtävänä on luoda Suomesta selkeä matkailumaakuva. Markkinoinnissa Suomea luonnehditaan luotettavaksi (credible), luovaksi (creative), positiivisesti vastakohtaiseksi (contrasts) sekä kivaksi ja viileäksi (cool) maaksi. Nämä neljä C:tä luovat pohjan Suomen markkinoinnille pyörämatkailukohteenä. (MEK 2008a, 15.) MEKin lisäksi matkailun markkinointiin on luotu VisitFinland -verkkoportaali ja sen yhteydessä toimiva Pyöräillen Suomessa -sivusto, joka ennen oli osa Pyöräilykuntien verkosto ry:n ylläpitämää sivustoa.

4.3.3 Pyöräilytuotteille asetettavat kriteerit

Pyörämatkailun kehittämisstrategiassa reiteille asetetaan vaatimuksia. Reitin on oltava helposti saavutettavissa, vetovoimainen sekä ajettava. Saavutettavuus tarkoittaa muun muassa sitä, että reitin alku- ja loppupisteessä on lentokenttä, palvelurautatieasema tai linja-autoasema/-pysäkki. Reitin vetovoimaisuutta määrittävät maisemat, joiden kautta reitti kulkee, sekä reitin varrella olevien nähtävyyksien ja palvelujen välimatkat ja etäisyydet reitiltä. Reitin ajettavuus puolestaan merkitsee sitä, että vilkasliikenteisen tien määrä saa olla korkeintaan 10 % koko reitin pituudesta. (MEK 2008a, 11.)

Strategiassa annetaan myös tuotetta koskevia kriteereja. Tuotteen on oltava asiakaslähtöinen ja helposti asiakkaan saavutettavissa. Tuote on verkottunut muuhun paikalliseen toimintaan, sillä on kirjallinen prosessikuvaus ja se on oikein hinnoiteltu. (MEK 2008a, 11.)

Lisäksi edellytyksenä MEKin kampanjoihin osallistumiselle on se, että yritykset pitävät huolta tuotteidensa ja palveluidensa laadusta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yritys seuraa jatkuvasti asiakastyytyväisyyttä ja kehittää palveluansa tarvittaessa. Asiakastyytyväisyyden mittaamista varten on olemassa erilaisia laatujärjestelmiä, kuten ISO-sertifikaatti, Laatutonni ja Maakuntien parhaat. Laatu voi seurata myös omatoimisesti. Jos laatukriteerit eivät täyty jonkin yrityksen kohdalla, MEK voi tarvittaessa opastaa, miten laatua voi parantaa. (MEK 2008a, 12.)

Vuonna 2011 Outdoors Finland -hankkeessa julkaistiin tuotesuositusopas, joka antaa ohjeita kansainvälisille markkinoille tuotteitaan kehittäville yrityksille. Opas sisältää uudistetut pyöräilyreitit ja -tuotteita koskevat kriteerit. Reitin on edelleen oltava saavutettava, vetovoimainen ja ajettava. Uudessa oppaassa reitin saavutettavuutta määrittää myös se, että reitti kulkee kaupunkien, isojen taajamien ja kansallismaisemien halki. Vetovoimaisuuden kriteerit ovat samat, mutta ajettavuuteen on lisätty uusi kriteeri – soratietä saa olla korkeintaan 10 % koko reitin pituudesta (tähän eivät sisälly taajamissa olevat hiekkapäälysteiset pyöräilytiet). (Outdoors Finland 2011a, 4.) Opastetulle ja omatoimiselle pyöräilylle on määritetty omat tuotekohtaiset ja yrityskohtaiset kriteerit.

Opastetun pyöräilyn tuotekohtaisia kriteereja ovat:

- tuotteen englanninkielisessä (tai kohdemaan kielellä tehdyssä) kuvauksessa mainitaan seuraavat asiat: reitin ja päivämatkan pituus (km), reitin haasteellisuus, palvelukielet, tarvittavat varusteet, markkinoinnillisen ja elämyksellisen päiväohjelman kuvaus ja tuotteeseen sisältyvien majoituskohteiden tyyppi.
- tuotteesta on vähintään englanninkielinen reittikartta, suositeltavaa on myös profiilikartta.

- tuotteeseen sisältyvät varusteet ovat kunnossa ja säännöllisesti huollettu.
- yritys tarjoaa/välittää pyörävuokrauksen ja satulalaukut, jos ne eivät sisälly pakettiin.
- hyväksi on matkatavaroiden kuljetuspalvelu. (Outdoors Finland 2011a, 2.)

Opastetun pyöräilyn yrityskohtaisia kriteereja ovat:

- majoituskohteessa pitää olla lukittava tai katettu pyöräsäilytys, polkupyörän huoltoon tarvittava välineistö sekä vaatteiden kuivatus- ja pesumahdollisuus.
- asiakkaan on saatava reitin majoituskohteelta tai tuotteen myyjältä tiedon lähimmästä pyörän huolto paikasta ja apua huollon saamiseen sekä sääennusteen. (Outdoors Finland 2011a, 2.)

Omatoimisen pyöräilyn tuotekuvauksia koskevat samat kriteerit kuin opastettua pyöräilyä. Tuotteesta on oltava englanninkielinen kartta, reittikuvausten on noudatettava tienumerointia, kuljetuspalvelu on suositeltavaa. Yrityskohtaiset kriteerit ovat myös samat kuin opastetussa pyöräilyssä. (Outdoors Finland 2011a, 3.)

Teemakohtaisten tuotesuosittelujen ja MEKin kampanjoiden laatukriteerien lisäksi kansainvälisessä markkinoinnissa pätevät myös seuraavat MEKin vientikelpoisuuden kriteerit:

- yritys on mukana jossakin laadunkehitysjärjestelmässä tai yrityksellä on ollut asiakastyytyväisyyden seurantarjestelmä käytössä vähintään vuoden ja palvelun ja tuotteiden laatua on kehitetty asiakaspalautteen edellyttämällä tavalla.
- tuote on testattu soveltuvaksi ulkomaan markkinoille
- yrityksellä on riittävä kapasiteetti kattavan palvelun takaamiseksi
- tuote on ulkomaisten asiakkaiden ostettavissa joko matkanjärjestäjän ohjelmassa tai muun myyntiorganisaation kautta tai varattavissa suoraan internetin kautta, hinnoittelu on selkeää.

- tuote ja yritys ovat helposti löydettävissä, netistä löytyvät kuvaukset ovat selkeitä ja käännetty vähintään englannin kielelle.
- yritys pystyy palvelemaan asiakkaitaan vähintään englannin kielellä.
- tuotteille on määritelty kohderyhmät ja niiden tarpeet on huomioitu tarjonnassa, asiakkaiden yhteydenottoihin vastataan viipymättä.
- suomalaisten tuote-elementtien käyttö on suositeltavaa
- yritys on verkostoitunut alueensa tai teeman muuhun tarjontaan niin, että ne yhdessä tarjoavat kattavia palvelukokonaisuuksia ja toisiaan täydentäviä elämyksiä.
- yrityksellä on käytössään yhteiskuntavastuun mittareita
- yritys noudattaa alakohtaisia turvallisuussuosituksia ja -ohjeita. (Outdoors Finland 2011b, 2.)

4.4 Pyörämatkailu Venäjällä

Pyörämatkailusta Venäjällä löytyy vain vähän tietoja. En löytänyt yhtään virallista tilastoa tai tutkimusta pyörämatkailusta Venäjällä venäjän kielellä, ainoa löytämäni aiheeseen liittyvä teos on venäläisten pyörämatkailijoiden laatima kirja vuodelta 1998. Kirjassa kuvataan pyörämatkailun kehitystä Venäjällä ja muun muassa annetaan ohjeita useamman päivän pyöräretkelle lähteville. Teoksessa kuvatulla pyörämatkailulla tarkoitetaan organisoitua joukkourheilua. Venäjän kulttuuriministeriön virallisen matkailutoimiston sivuilla mainitaan, että pyörämatkailu kehittyi Venäjällä 1800-luvun lopulta lähtien ja Krasnodarin aluepiirissä järjestetään vuosittain maastopyöräilyn Venäjän mestaruuskilpailut. Sivuilla myös mainitaan pyörämatkailun määritelmä. Pyörämatkailu tarkoittaa matkoja ja urheiluretkiä maantie-, urheilu ja maastopolkupyörällä tasamaalla, rotkoisella maastolla, hiekkamaalla, vuoristopoluilla sekä joilla (kahluupaikoissa). (Venäjän kulttuuriministeriön virallinen matkailutoimisto 2012.)

Kun avasin Venäjän pyörämatkailun komission sivuston, löysin sieltä pyöräilykilpailujen aikatauluja, tuloksia ja ”pyörämatkailun” kehittämis ehdotuksia tuleville vuosille, jotka olivat laadittu niin, että siinä ei juurikaan otettu huomioon yksittäisen pyörämatkailijan tarpeita (Venäjän pyörämatkailun komissio 2011). Huomasin, että Venäjällä pyörämatkailulla ei tarkoiteta samaa asiaa kuin esimerkiksi

Suomessa. Myöhemmin löysin yhdeltä toiselta sivustolta seuraavan määritelmän urheilumatkailulle: se on maanlaajuinen urheilulaji Venäjällä, joka heijastaa maan kansallisia perinteitä (Matkailu Venäjällä 2011). Päädyin siihen lopputulokseen, että valtakunnallisella tasolla pyörämatkailun käsitettä ei ole määritelty, mistä johtuen eri organisaatiot tarkoittavat käsitteellä eri asioita. Pyörämatkailulla Venäjällä tarkoitetaan joko urheilulajia tai vapaamuotoista paikasta toiseen pyörällä matkustamista.

Suurin osa pyörämatkailua matkailun lajina käsittelevistä internet-lähteistä ovat epävirallisia ja niiden tarjoaman tiedon paikkansapitävyyttä on vaikea arvioida. Venäjän pyörämatkailua on myös tutkittu jonkin verran Suomessa. Kuitenkin tutkimuksen tavoitteena on pääasiassa saada tietoa Venäjältä Suomeen suuntautuvasta pyörämatkailusta. Matkailun edistämiskeskuksen eli MEKin toteuttaman Outdoors Finland -projektissa on esimerkiksi tutkittu pyörämatkailun markkinointiin Venäjällä sopivia sähköisiä jakelukanavia (Daniliants 2011). En löytänyt yhtään tutkimusta, joka kuvailisi venäläistä pyörämatkailijaa.

Yhdistyneiden kansakuntien tilasto-osaston tietojen mukaan Venäjän polkupyörien tuotanto on kasvanut huomasti vuonna 2006. Vuonna 2005 tuotanto koostui 236 000 tuotteesta vuodessa, mutta vuonna 2006 se oli 1 048 000 kappaletta eli kasvu oli nelinkertainen. Tuorein tilastotieto on vuodelta 2008, johon saakka tuotanto on pysynyt melko samalla tasolla vuoden 2006 jälkeen. (United Nations Statistics Division 2011.) Polkupyörien tuotannon kasvu voi olla yhteydessä venäläisten pyöräilyn harrastamisen lisääntymiseen.

Kansainvälisen matkailuorganisaation (WTO:n) vuoden 2009 tutkimuksessa tarkastellaan laajasti venäläisten matkailua Eurooppaan. Tutkimuksen mukaan vuonna 2007 Venäjältä tehtiin 9 369 000 lomamatkaa ulkomaille. Matkakohdetta valitessa matkustajat kiinnittivät huomiota erityisesti seuraaviin tekijöihin (n = 610): aurinko ja meri (58 %), ilmasto (56 %), kohtuulliset hinnat (51 %), kulttuuriset nähtävyydet (50 %) ja luonto (43 %). Eniten lomamatkoja tehdään Turkkiin ja Suomeen, Moskovasta tehdään enemmän matkoja Turkkiin kun taas Pietarista Suomeen. Suomessa käynnin pääsyyksi nimittiin shoppailu (43 %), muita

syitä olivat talviurheilun harrastamisen mahdollisuus (11 %), terveys/hyvinvointi (10 %) sekä aikaisempi kokemus (9 %). (WTO 2009, 32, 117–118, 122–123.)

4.5 Pyörämatkailu Euroopassa

Euroopan pyöräilijöiden järjestö englanninkieliseltä nimeltään European Cyclists' Federation mainostaa vuodesta 1983 lähtien pyöräilyä kestäväenä ja terveellisenä tapana matkustaa ja viettää aikaa. Järjestön tärkeimpiä tavoitteita ovat pyöräilyn aseman kohottaminen, pyöräilijöiden tarpeiden huomioonottaminen kaikkialla Euroopassa, jäsenryhmien kannustaminen, tutkimuksen toteuttaminen, tiedon määrän lisääminen ja neuvominen sekä jäsenorganisaatioiden kannustaminen tiedonvaihtoon. (ECF 2012.)

ECF on vaikuttanut merkittävästi pyörämatkailun kehitykseen Euroopassa. Järjestön toimesta aloitettu Eurovelo-projekti tukee järjestön tavoitteita ja muutosta liikennesektorilla. (ECF 2009.) Vuonna 2007 pidetyssä ilmastokokouksessa Balin saarella ECF esitti ajatuksen ilmastomuutoksen hillitsemisestä. Hillitseminen vaati hiilidioksidipäästöjen vähentämistä. Liikennesektorin ollessa tärkein päästöjen tuottaja tarkoituksena oli vähentää autojen käyttöä ja toisaalta lisätä pyörien käyttöä. (ECF 2011.) Tämä muutos liikennesektorilla toteutui projektin toimesta.

ECF vastaa EuroVelo-projektin toimeenpanosta, projektiin liittyvistä toimenpiteistä sekä laatulupauksista. ECF toteuttaa projektin yhteistyössä Kansallisten EuroVelo koordinoitikeskusten ja järjestelypäällikköiden (National EuroVelo Coordination Centres and Coordinators eli NECC/Cs) kanssa. (Eurovelo 2013a.)

EuroVelo on 14:stä pitkän matkan pyöräilyreitistä koostuva verkosto, joka kattaa koko Euroopan mantereeseen (kuva 1) (EuroVelo 2013b.) Barentsinmereltä Mustalle merelle ulottuva reittiverkosto tarjoaa mahdollisuuden tutkia yli 20 maata mukaanlukien 12 EU-jäsenmaata (ECF 2011). ”Suomen kautta kulkee varsinaisesti kolme reittiä: Baltic Sea Cycle Route Itämeren ympäri ja sen oikoyhteys Ahvenanmaan kautta Ruotsiin, East Europa Route Nordkappista Oulun, Joen-

suun (tai Vaasan) ja Helsingin kautta Ateenaan sekä Iron Curtain Trail noudattaen vanhaa rautaesirippulinjaa Barentsin mereltä Itä-Suomen kautta Mustalle merelle” (Suomen Matkailuyhdistys SMY ry 2012, 79). Monen reitin toteuttaminen on vielä kesken, mikä näkyy siinä, että vain tietyt reittiosuudet ovat varustettu valtakunnallisilla opasteilla ja vain tietyistä reittiosuuksista löytyvät yksityiskohtaiset reittikuvaukset netissä. Osa reiteistä sisältää myös sellaisia osuuksia, jotka ovat vielä suunnitteilla eikä niiden ajettavuudesta ole tietoa. EuroVelo-pyöräilyverkoston arvellaan valmistuvan vuoteeseen 2020 mennessä ja kattavan silloin 70 000 kilometrin etäisyyden. (EuroVelo 2013b; EuroVelo 2013c.)

Kuva 1. Kartta Euroopan mantereen kattavasta Eurovelo-pyöräilyreittien verkostosta (Eurovelo 2013d).

Projektin toteuttaminen vaati pyörämatkailumarkkinoiden määrittämistä. Koska ei ole olemassa yhtään luotettavaa lähdettä pyörämatkailumarkkinoiden volyyminista ja arvosta, ECF keräsi tietoa markkinoiden määrittämiseksi internetistä.

Tulokset osoittivat, että tärkeimpiä pyörämatkailun maita ovat Ranska ja Itävalta ja että jatkuva, turvallinen ja miellyttävä reitti hyvine opastuksineen on tarpeen maailmanlaajuisesti. (European Parliament 2009, 7; 21—26.)

Projektin taustalla oli Pucherin laatima tilasto, jossa esitetään prosentteina eri maiden kansalaisten osuus pyörämatkoihin sekä yksittäisen ihmisen päivässä pyöräiltävä matka. Tilaston mukaan Alankomaissa on korkein osallisuuden prosentti (27 %) sekä pisin pyöräiltävä etäisyys per ihminen per päivä (2,5 km). Alhaisimmat prosenttiluvut ovat Isolla-Britanniassa, jossa osallisuuden prosentti on vain 1 % ja ihmisten keskimääräisen pyörämatkan pituus on 0,2 km päivässä. (European Parliament 2009, 15—16.)

Tutkimuksessa todetaan, että suurimmassa osassa maita, joiden osallisuusprosentti pyörämatkoihin on alhainen, pyörät ovat pääasiassa virkistyskäytössä. Korkeiden osallisuusprosenttien maissa, kuten Alankomaissa, pyöriä puolestaan hyödynnetään päivittäiseen käyttöön. Esimerkiksi työmatkoja, ostosmatkoja sekä joitakin liikematkoja näissä maissa tehdään pyörällä. (European Parliament 2009, 16.)

Pääasiallisia tekijöitä, jotka motivoivat eurooppalaisia pyöräilijöitä matkoille ovat terveyssyyt, rentoutuminen ja samalla mahdollisuus oppia uutta toisesta alueesta. Reittivaatimuksista tärkeimmät ovat turvallisuus eli kuinka paljon liikennettä reitillä on, helppokäyttöisyys (hyvä opastus), reitin vaihtelevuus sekä majoitus/ruokapalvelut. (European Parliament 2009, 8.) Päiväkävijät menevät matkakohteeseen ja takaisin pyörällä, kun taas lomamatkustajat käyttävät hyvin usein autoa tai lentokonetta. Kulkuvälineen valinta riippuu reitin luonteesta sekä siitä, millä kulkuvälineillä reitille pääsee. (European Parliament 2009, 8.)

Pyörämatkailijat Euroopassa ovat valmiita lähtemään matkalle pyöränsä kanssa, mutta ongelmaksi aiheutuu yhteistyön puute liikenteen ja matkailun välillä. Pyörän kuljettaminen junassa tai linja-autossa on kohtuullisesta hinnasta huolimatta vain harvoin mahdollista. Lentokoneessa on aina pyörän kuljetusmahdollisuus, mutta hinnat ovat korkeita. Laivalla on myös hyvät mahdollisuudet pyörämatkailijoiden kuljetukseen, mutteivät laivayhtiöt mainosta tätä ominaisuutta.

Haasteen pyörämatkailulle muodostaa myös se, että monet matkailun kehityksestä vastaavat organisaatiot Euroopan alueella eivät huomaa pyörämatkailun potentiaalia ja käyttävät vain pienen osan varoistaan pyöräilyn kehitykseen (European Parliament 2009; 10, 92)

Eurovelo tutkimuksessa saatu tieto osoittaa, että pyörämatkailija kuluttaa matkoillaan saman verran rahaa kuin muutkin matkailijat. Erona on kuitenkin se, että kulutus kohdistuu seuduille, joiden kautta reitti kulkee ja riippuen seudun jakeluketjuista, raha pyörii paikallisessa taloudessa pitempään. (European Parliament 2009, 12.)

5 Pyörämatkailutuotetarjonta Pietarissa ja Moskovassa selvittävänä tutkimusasiana

Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2009, 121—128) toteavat teoksessaan, että tutkijan on tehtävä tutkimustaan koskevia valintoja kunnolla harkiten. Asetettu tutkimusongema tai -tehtävä ratkaisee tutkimusstrategian valintaa. Tutkimusstrategia puolestaan ratkaisee käytettävien tutkimusmenetelmien valintaa. Hirsjärvi huomaa, että pääasia on valintojen yhdenmukaisuus.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on saada mahdollisimman monipuolista tietoa Pietarin ja Moskovan pyörämatkailutuotteiden tarjonnasta. Selvitettäviä tutkimusongelmia ovat Pietarin ja Moskovan alueella toimivat jakelukanavat (matkanjärjestäjät ja pyöräilykerhot ja -klubit), järjestettävien matkojen luonne (muun muassa miten pitkiä, millaiset matkaohjelmat, mitä palveluita sisältyy, yksittäisille matkailijoille vai ryhmille, teemat ja sisällöt), matkojen markkinointi (missä markkinoidaan, millaista reitti-informaatiota matkalle annetaan) sekä tulevaisuuden potentiaali eli matkanjärjestäjien arvio Suomessa tarjolla olevien tuotteiden menestymisestä markkinoilla. Tutkimukseen otetaan mukaan myös organisaatiot, jotka eivät järjestä pyörämatkoja, mutta joiden tarjonnassa on jokin muu aktiviteetti ja jotka voivat olla kiinnostuneita pyörämatkatuotteista tulevaisuu-

dessa. Tutkimuksessa saatavan tiedon pohjalta on tarkoitus kehittää pyöräilypalveluja venäläisille asiakkaille Suomessa.

Tutkimustehtäväni luonteen vuoksi valitsin survey-tutkimusstrategian, jossa joukolta ihmisiä tietoa kerätään standardoidussa muodossa, esimerkiksi kyselylomakkeen avulla. Tutkimukseni tarkoitus on kuvaileva eli yritän muun muassa esittää tarkkoja kuvauksia Pietarin ja Moskovan alueella tarjottavista pyörämatkoista. Tutkimuksellani on paljon kvantitatiivisen tutkimuksen piirteitä: teen johtopäätöksiä aiemmista teorioista ja tutkimuksista, määrittelen käsitteitä, tutkimukseni havaintoaineisto soveltuu numeeriseen mittaamiseen, valitsen tarkkaan tutkittavia henkilöitä, teen johtopäätöksiä havaintoaineistosta tilastolliseen analysointiin perustuen. (Hirsjärvi ym. 2009, 130; 135—136.) Kyselytutkimus kuuluu tutkimuksellisen opinnäytetyön piiriin (Hakala 2004, 21).

6 Alkuperäinen toteutussuunnitelma ja menetelmälliset valinnat

Sovelsin tilastollisia tutkimusmenetelmiä tutkimuskysymysten selvittämiseksi. Hirsjärven (2009, 178—180) mukaan tutkimusmenetelmä koostuu niistä tavoista ja käytännöistä, joilla havaintoja kerätään. Menetelmän valintaa ohjaa yleensä se, minkälaista tietoa etsitään ja keneltä tai mistä sitä etsitään. Kirjassa mainitaan, että tutkimusmenetelmän valinnassa voi käyttää seuraavia perussääntöjä:

- suora havainnointi sopii sen selvittämiseen, miten ihmiset toimivat ja mitä he tekevät julkisesti
- haastattelut, kyselylomakkeet ja päiväkirjatekniikat sopivat, kun halutaan saada selville, mitä ihmiset tekevät yksityiselämässään tai mitä he ajattelevat, tuntevat, kokevat tai uskovat
- standardoitu testi sopii ihmisten kykyjen ja älykkyyden tai persoonallisuuden määrittämiseen

Alun perin minun oli tarkoitus tehdä taustaselvitys kohderyhmän määrittämiseksi ja ottaa yhteyttä organisaatioihin, joilla oletin olevan tietoa kaikista pyörämatkojen järjestäjistä Moskovan ja Pietarin alueella, tällaisia organisaatioita ovat esimerkiksi pyöräilykerhot ja -järjestöt. Organisaatioiden valinnassa minun oli tarkoitus käyttää hyväksi toimeksiantajani ja ohjaajani ehdotuksia ja etsiä mahdollisia kohderyhmään kuuluvia yrityksiä myös hakukoneiden avulla. Tarkoituksena oli ottaa tutkimukseen mukaan kaikki yritykset ja organisaatiot Pietarin ja Moskovan alueelta, jotka järjestävät pyörämatkoja joko sivutuotteinaan tai päätuotteinaan sekä organisaatiot, joilla on esimerkiksi vaellustuotteita valikoimassaan ja jotka voisivat olla jatkossa kiinnostuneita pyörämatkatuotteista.

Selvittyäni jakelukanavat eli tutkimukseen tulevat kaupalliset matkailuyritykset tarkoituksena oli kerätä tietoja järjestettävistä matkoista ja tulevaisuuden potentiaalista puhelinhaastattelussa käyttämällä strukturoitua haastattelulomaketta (Liite 1). Sain tietää alustavasti yhdeltä pietarilaisen pyöräilykerhon edustajalta, että Pietarin alueella on vähän yrityksiä, jotka harrastavat kaupallista pyörämatkailua. Riippuen Moskovan tilanteesta ajattelin tehdä kokonaistutkimuksen eli ottaa mukaan jatkotutkimukseen kaikki sähköpostikyselyn sekä nettihaun avulla tietoon saadut kaupalliset yritykset. Ajattelin, että lähetän haastattelukysymykset vastaajille sähköpostitse tutustuttavaksi saatekirjeen kanssa (Liite 2), minkä jälkeen otan yhteyttä heihin puhelimitse. Halusin käyttää tilastollista analyysiä aineiston selittämiseen, koska kyseessä on määrällinen tutkimus.

Kyselylomakkeen laatimisessa käytin hyväksi Ellare Oy:n melonta-, pyöräily- ja vaellustarjontamme ja sen kysyntä ulkomailla -raportin, joka käsittelee muun muassa saksalaisille matkanjärjestäjille toteutetun kyselyn tuloksia. Kyselylomake löytyy raportista saksankielisenä. Kun otin joitakin kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja omaan kyselyyn muutin kysymyksen muotoa. Esimerkiksi Ellare Oy:n kyselyssä selvitettiin, mitä asioita kuluttajat pitävät tärkeänä ostaessaan aktiviteettipakettia. Omassa tutkimuksessa selvitin, mitä asioita venäläiset asiakkaat pitävät tärkeänä ostaessaan pyörämatkan ulkomaille.

Otin esimerkiksi mukaan kyselylomakkeeni seuraavia kysymyksiä/asioita: yrityksen nimi, vastaajan nimi, mitkä asiat ovat tärkeitä, jos kuluttaja ostaa matkan

Suomeen, matkan kesto ja pituus, pyörämatkaan kuuluvat palvelut, matkan kohderyhmä, mitä muita aktiviteettejä pyörämatkaan pitäisi kuulua, sesonki-kuukaudet. Eli kysymykset 3a, 4, 5, 6, 7, 10 ja 11 ovat muokattuina otettu ME-Kin kyselystä. Muut kysymykset pohjautuivat toimeksiantajan ehdotuksiin. Kysymyksen 4 (matkan pituus) suunnittelussa käytin hyväksi Pyöräillen Suomessa -sivuston matkapakettien lajittelua keston mukaan (Pyöräilykuntien verkosto ry 2012e). Kysymyksen 12 (pyörämatkojen markkinointi) suunnittelussa käytin puolestaan hyväksi Kauppalehdessä julkaistun artikkelin yrityksen markkinointikanavista (Tikkanen 2011).

7 Tutkimuksen käytännön toteutus

7.1 Kyselyn toteutus

Alun perin tutkimusongelma oli tarkoitus selvittää haastattelemalla yritysten edustajia. Haastattelu oli valittu tietojen hankintamenetelmäksi, koska arvioin kohdejoukon olevan pieni. Kun aloin etsiä kohdejoukkoon sopivia yrityksiä, alustavassa haussa löysin kuitenkin yli 50. Osalla matkanjärjestäjistä on käytössä lankapuhelimet, osalla matkapuhelimet. Oman liittymäni ulkomaan puheluhinnaston mukaan lankapuhelimeen Venäjälle soitetun puhelun hinta on 0,4698 €/min. Oman arvion mukaan kyselyn kaikkiin kysymyksiin vastaaminen vie minimissään 20 minuuttia (jos vastaaja tutustuu kyselyyn etukäteen) ja kyselyyn osallistuvia yrityksiä oli lopulta 78. Tällöin saadaan $0,4698 \times 20 \times 78 = 733 \text{ €}$, mikä ylittäisi sovitun budjetin 150 euroa. Matkapuhelimeen soittaessa hinta olisi 0,7016, mikä on 24 senttiä kalliimpi kuin lankapuhelimelle tehdyn soiton hinta. Osan soitoista joutuisi tekemään matkapuhelimiin, koska kaikilla matkanjärjestäjillä ei ole käytössä lankapuhelinta. Tällöin puheluiden kokonaishinta kasvaisi entisestään. Aloin etsiä muita menetelmiä tulosten selvittämiseksi ja päädyin sähköpostikyselyyn.

Suunnitelman mukaan otin seuraavaksi yhteyttä organisaatioihin, joilla oletin olevan tietoa kaikista pyörämatkojen järjestäjistä Moskovan ja Pietarin alueella.

Ohjaavan opettajani neuvosta otin ensin yhteyttä Euroopan pyöräilijöiden järjestön suomalaiseseen edustajaan. Hän puolestaan neuvoi minua olemaan yhteydessä pietarilaiseen VeloPiter -pyöräilykerhoon. Pyöräilykerhon puheenjohtaja oli sitä mieltä, että pyörämatkoja myyvien organisaatioiden määrä Pietarin alueella on hyvin pieni. Hänen tietonsa mukaan Pietarissa on vain kaksi tällaista yritystä: Raduga, joka järjestää matkoja Pohjoismaihin ja Velotur, jonka toimialueena on koko maailma. Otin yhteyttä sähköpostitse myös toimeksiantajani ehdottamiin pyöräilykerhoihin ja -organisaatioihin: Veloturist (moskovalainen pyöräilykerho), Veloroad, Velokat, Cyclepedia, Velozona ja Teambikers. Sain vastauksen vain kahdesta paikasta: Velozonan edustaja neuvoi etsimään tietoa suoraan heidän nettisivun foorumilta ja Teambikersin edustaja lähetti minulle linkin yhden moskovalaisen pyöräily-yrityksen nettisivuille sekä neuvoi myös etsimään tietoa itsenäisesti esimerkiksi venäläisen Yandex-hakujärjestelmän kautta. Itse toteuttamani haun kautta löysin Rusadventures -matkailukerhon nettisivun, jossa käyttäjä voi hakea tietoa eri aktiviteetteja tarjoavista yrityksistä. Sivuston ja muiden hakukoneiden kautta löysin 78 Pietarin ja Moskovan alueella toimivaa yritystä mukaan lukien Raduga ja Velotur, jotka sopivat tutkimukseni kohdejoukoksi (Liite 3).

Kyselyä varten keräsin tietoja yritysten nimistä ja toimipaikoista. Vätiluennan jälkeen sain ohjaavalta opettajaltani idean, että listan kyselyyn osallistuvista yrityksistä voisi lisätä liitteeksi opinnäytetyöhön. Täydensin yrityskuvaukset listalle jälkikäteen. Kun hain tietoja yrityksistä, huomasin, että Backcountry-yrityksen nettisivua ei ollut enää olemassa ja Azbuka puteshestvij -yrityksen nettisivu vaihtui ja uutta päivitettiin parhaillaan. Tämän takia näiden kahden yrityksen kuvaukset puuttuvat taulukosta. Monen erityyppisiä matkoja tarjoavan organisaation kohdalla pyörämatkojen olemassaolo oli epäselvää, koska päätökseni yrityksen matkatarjonnasta perustuivat hyvin pitkälle etusivun ja "yrityksestä"-osion sisältöön. Jos yritys ei viitannut pyörämatkoihin etusivulla eikä omasta toiminnastaan kertovalla sivulla oletin, ettei se tarjoa pyörämatkoja. Taulukon merkintä pyörämatkojen tarjonnasta niiden yritysten kohdalla, jotka eivät vastanneet haastatteluun tarkoittaa siis sitä, että pyörämatkailu on yksi yrityksen keskeisiä myyntituotteita.

Yritin ensin laatia kysely ammattikorkeakoulun omaan verkkokyselyjärjestelmään, tyypalaan. Melko heti tämä osoittautui mahdottomaksi, koska suurin osa kyselyni kysymyksistä sisälsi yhden tai useamman alakysymyksen ja sama kysymys saattoi sisältää valinta-, monivalintakysymyksiä ja vapaatekstikysymyksiä. Tyपालassa ei kuitenkaan voi tehdä alakysymyksiä eikä yhdistää eri kysymystyypppejä. Päädyin lopulta Adoben nettilomakkeisiin kahdesta syystä: palvelu on ilmainen ja helpokäyttöinen vastaajille. Laadin ensin lomakkeen omalle tietokoneelleni, minkä jälkeen latasin sen internettiin Adoben nettisivuille. Adobe viimeisteli lomakkeen lisäämällä siihen painikkeen ”lähetä”, minkä jälkeen sain ladattua uudistetun lomakkeen takaisin omalle tietokoneelleni. Lähetin viimeistellyn lomakkeen ja avauskirjeen kohderyhmälle sähköpostitse (Liite 2).

Ensimmäisellä kerralla noin puolentoista viikon odotusajan jälkeen sain vain yhden vastauksen organisaatiolta Samiko. Omasta kokemuksestani tiedän, että tärkeisiin sähköposteihin yrityksessä vastataan noin viikon sisällä ja jos vastausta ei kuulu, sähköposti on jo todennäköisesti poistettu. Tämän takia laitoin yrityksille uudestaan sähköpostia ja muutin aihe-kentän otsikkoa niin, että se erottuisi roskaposteista paremmin eikä olisi yhtä virallinen kuin sen edeltäjä. Ensimmäisellä kerralla käytin otsikkoa ”Kysely pyörämatkailupalveluiden kehittämisestä venäläisille turisteille Suomessa”, joka muuttui toisella kerralla seuraavaksi: ”Suomi: kysely”. Uskon, että pitkä ja epämääräinen otsikko aiheutti sen, että moni jätti kirjeeni kokonaan aukaisematta. Toisella kerralla tarkoituksena oli saada mahdollisimman moni postinsaaja avaamaan kirjeen ja tutustumaan sen sisältöön.

Odotin toisella kerralla pitempään, mutta noin kahden viikon jälkeen kirjeiden lähettämistä ymmärsin, että lisää vastauksia ei tule. Siinä vaiheessa sain ohjaavalta opettajaltani vinkin, että voisin tehdä satunnaisotannon 77 yrityksestä ja valita budjettiin nähden sopivan määrän yrityksiä, joihin otan yhteyttä puhelimitse. Osalla yrityksistä oli myös käytössä skype, joten niihin voin ottaa yhteyttä ilmaiseksi. Samaan aikaan sain tietää ystävältäni, että hänellä on käytössään skype-liittymä, joka mahdollistaa soittamaan kuukaudessa rajoittamattoman määrän puheluja länsipuoleisen Venäjän suurkaupunkien lankapuhelimiin. Ystävänä ehdotti, että voisin käyttää liittymää hyväkseni. Skypen liittymiä koskee

”Kohtuullisen käytön käytäntö”, jonka mukaan muun muassa ”yksityishenkilön normaalista paketin käyttötavasta poikkeavat puhelut, kuten toistuvat lyhyet puhelut tai useisiin eri numeroihin lyhyen ajan sisällä soitetut puhelut” ovat kiellettyjä (Skype 2012). Tämän takia jouduin kuitenkin tekemään otannan kohdejoukosta. Ensin otin uuteen kohdejoukkoon mukaan ne yritykset, joilla oli käytössä skype-tili, niihin pystyin soittamaan ilmaiseksi omalta skype-tililtäni. Seuraavaksi jäljelle jäävistä yrityksistä yliviivasin pois ne, joilla ei ollut käytössä lankapuhelin. Lopulta tein kaikista kohdejoukkoon sopivista yrityksistä (61) kolme listaa. Yhdellä listalla olivat moskovalaiset, toisella pietarilaiset ja kolmannella molempien kaupunkien alueella toimivat yritykset. Päätin, että otokseen tulee 30 yritystä eli noin puolet kohdejoukosta. Poimin yritykset listoilta niin, että ne olisivat keskenään samassa suhteessa kuin todellisuudessa. Moskovalaisia yrityksiä oli 64 %, pietarilaisia 23 % ja molempien kaupunkien alueella toimivia 13 %. Näin olen valituiksi otokseen tulivat 23 moskovalaista, 4 pietarilaista ja 3 molempien kaupunkien alueella toimivaa yritystä (Liite 3). Otokseen valitut yritykset ovat merkitty ruksilla liitteenä olevan taulukon Otos-palkkiin. Viikon aikana soitin yrityksiin ja sain 9 lisää vastausta.

Syitä kieltäytymiseen olivat esimerkiksi se, ettei vastaaja tunne minua eikä halua tämän takia luovuttaa yritystä koskevia tietoja; yritys ei tee yhteistyötä Suomen kanssa eikä suunnittele tekevänsä tulevaisuudessa (usein siitä syystä, ettei Suomella ole kysyntää yrityksen asikkailta); yritys on erikoistunut luksuspyörämatkoihin, joita myydään Keski-Eurooppaan eikä näe hyötyä vastaamasta tähän kyselyyn. Vastauksia tuli vähän myös siitä syystä, että moni vastaaja kiireen takia pyysi ottamaan yhteyttä myöhemmin, muttei vastannut haastatteluun seuraavillakaan soittokerroilla.

7.2 Tutkimuksen tulokset

30:stä kohdejoukkoon kuuluvasta yrityksestä haastatteluun vastasi vain 10. Heikosta vastausprosentista johtuen tulokset eivät ole yleistettävissä kuvaamaan Moskovan ja Pietarin pyöräilytuotteiden kokonaistarjontaa. Tutkimukseen vastanneista yrityksistä kahdeksan järjestää pyörämatkoja, jotka ovat joko pää- tai sivutuotteita. Toinen tärkein tuote, jota myydään pyöräilyn ohella on vaellus.

Sen mainitsi viisi vastanneista. Kaikilla yrityksillä on myös myynnissä muita aktiviteetteja. Haastatteluun vastanneista yrityksistä kuusi toimii Moskovan alueella, kolme Pietarin alueella ja yksi sekä Pietarin että Moskovan alueella.

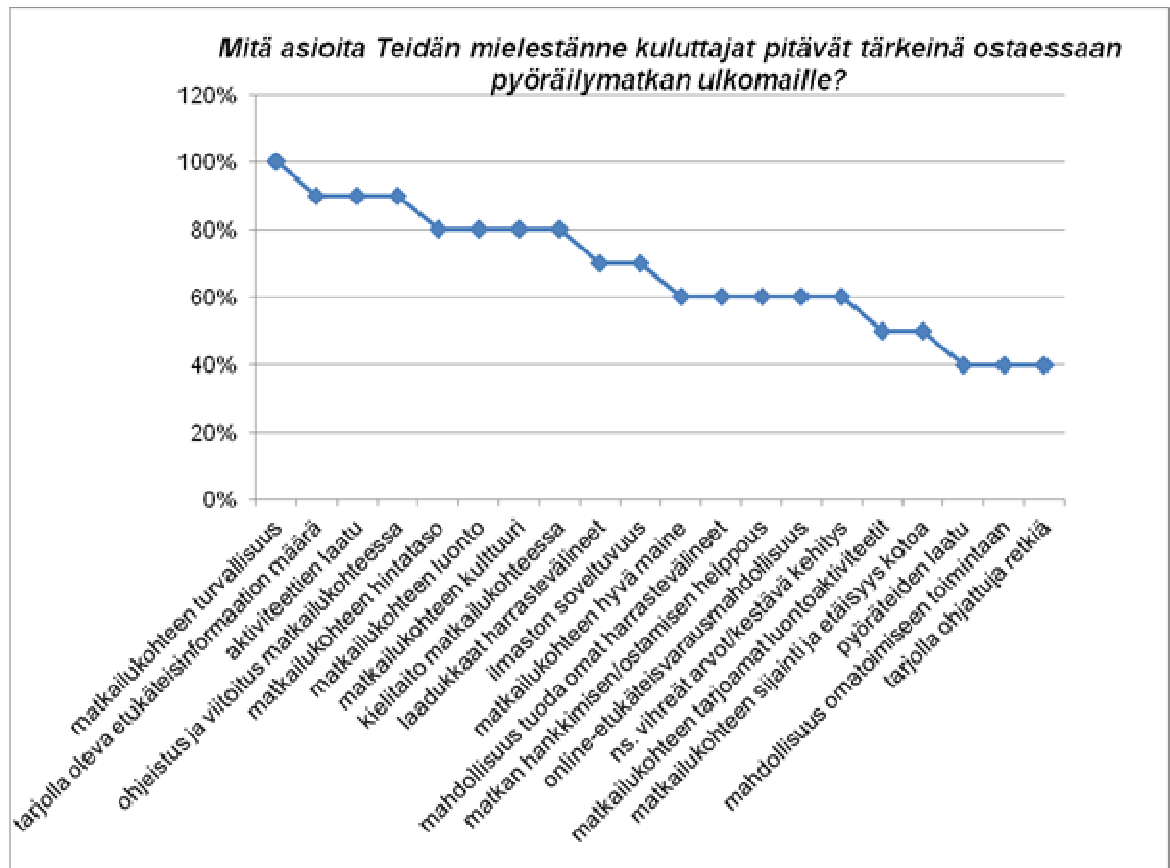
Kahdesta yrityksestä, joiden tarjonnassa ei tällä hetkellä ole pyöräilytuotteita matkailutoimisto Krist oli kiinnostunut lisäämään pyöräilytuotteita valikoimaansa tulevaisuudessa ja AJ-travel ei. AJ-travel myy valmismatkapaketteja Etelän maihin ja pyöräilyllä ei ole kysyntää yrityksen asiakaskunnalla. Neljä vastanneista myönsi tuntevansa Suomen pyöräilyreittejä. Tutuimpia reittejä ovat Saimaan ja Turun saariston kierros, joita mainitsi kolme vastanneista. Kuusi vastanneista kertoi tietävänsä Suomesta paljon ja käyneensä Suomessa. Yhdeksän yritystä järjestää matkoja ulkomaille, kohdejako on havainnollistettu alla olevassa taulukossa 1:

Taulukko 1. Myytävien matkapakettien jako kohdemaittain (n=10).

Mihin kohdemaihin yrityksenne myy matkoja?	
Yrityksen nimi	Kohdemaat
1. Koskenlaskun ja aktiivisen loman keskus Kiviniemi	Eurooppa ja Aasia. Ei ole matkoja Suomeen.
2. Matkailutoimisto DeGo	mm. Egypti, Sveitsi, Ranska ja italia
3. Pyöräilymatkailun kerho Raduga	Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska
4. Megatest	Elbruksen kaupunki ja lähialue, Sajan, Tuva, Meštšoran alanko (Venäjä), Pirin, Rodopivuoret (Bulgaria), Kroatia, Mongolia, Tiibetinpuoleinen Himalaja, Grönlanti, Pohjoisnapa, Espanja (Kanarian saaret, Sierra Nevada), Hollanti, Afriikka. Ei ole matkoja Suomeen.
5. Euroopan matkailutoimisto	Lähes kaikkiin maihin, mutta Suomeen myynti on hyvin vähäistä.
6. Matkailutoimisto KriST	mm. Baltian maat, Israel, Turkki, Slovakia
7. AJ-travel	Etelän maihin, esimerkiksi Turkkiin, Kyprokselle, Egyptiin
8. Samiko	Pohjoismaat ja Baltian maat
9. Paradise Voyage	Eurooppa, Uusi-Seelanti, Meksiko, Kuuba, Venäjä, Thaimaa.

Kun pyysin yritysten edustajia valitsemaan ne kriteerit, jotka ovat tärkeitä asiakkaille ostaessaan ulkomaanmatkaa kaikkein harvimmin valituiksi tulivat: pyörä-

teiden laatu, mahdollisuus omatoimiseen toimintaan, matkailukohteen tarjoamat luontoaktiviteetit, tarjolla olevat ohjatut retket sekä matkailukohteen sijainti ja etäisyys kotoa. Matkailukohteen turvallisuutta pidetään sen sijaan erittäin tärkeänä kriteerinä (Kuvio 1).

Kuvio 1. Kuluttajien tärkeinä pitämät asiat ulkomaanmatkaa ostaessa (n=10).

Suomeen pyörämatkoja myyvillä yrityksillä, Samikolla ja Radugalla, on hyvin laaja valikoima pyörämatkoja eri puolille Suomea. Viisi yritystä on sitä mieltä, että venäläiset matkailijat ovat joko jonkin verran kiinnostuneita tai erittäin kiinnostuneita Suomesta pyörämatkailun kohteena. Neljä yritystä ei osannut ottaa kantaa asiaan, koska ne eivät tee yhteistyötä Suomen kanssa. Kolme vastaajaa oli sitä mieltä, että Suomesta pyöräilymaana löytyvää tietoa on jonkin verran tai paljon saatavilla. Moskovalainen Samiko ja pietarilainen Raduga hakevat tietoa Suomesta suomalaisilta yhteistyökumppaneilta sekä suoraan paikan päältä, Suomesta. Loput yritykset vastasivat tähän kysymykseen ”en osaa sanoa”.

Kahdeksan haastattelemani yrityksen tarjoannassa on pyörämatkoja. Seuraavaksi kuvailen näille pyörämatkoille tyypillisiä piirteitä, jotka tulivat valituiksi haastatteluissa useimmiten. Tyypillisen pietarilaisen tai moskovalaisen matkailuyrityksen tarjoaman pyörämatkan kesto vaihtelee yhdestä yli kuuteen päivään, päivän aikana pyöräiltävä etäisyys on alkaen 11 kilometriä, kolme yritystä myy vain yli 80 kilometrin pyörämatkapaketteja. Tyypilliseen pyörämatkaan sisältyy seuraavat palvelut: kuljetus kohdemaahan, majoitus sekä matkalaukkukuljetus, jotka kaikki saivat yli viisi vastausta. Viisi vastausta sai opastus, pyörävuokra, pyöräilykartta ja pyörän varusteet. Vain kaksi yritystä: Samiko ja Raduga tarjoavat pyöräilyyn liittyviä teemamatkoja. Samiko ei vastannut kysymykseen, mikä on matkojen teema. Radugalla on myynnissä ”Tulitikkuja lainaamassa” -elokuvan tapahtumapaikkoja kiertävä pyörämatka. Matkoja järjestetään sekä yksityisille että ryhmille. Siitä, pitääkö pyörämatkan sisältää muita aktiviteetteja yritysten mielipiteet jakautuivat kahtia. Puolet oli sitä mieltä, ettei pidä. Syynä esimerkiksi organisaation profiloituminen vain pyörämatkailuun tai pyörämatkan luonne, jonka mukaan matkaan ei voi kuulua muita aktiviteetteja, muuten kyse on jo multiaktiviteettimatkasta. Puolet oli taas sitä mieltä, että pyörämatkaan pitää kuulua jokin vesiaktiviteetti, suurimman osan vastauksista saivat koskenlasku ja melonta. Eniten pyörämatkoja myydään touko-elokuussa ja suosituimpia markkinointivälineitä ovat kotisivut ja sosiaalinen media, neljä vastannutta käyttää sosiaalista palvelua Vkontakte.ru. Jonkin verran käytetään myös hakukonemarkkinointia sekä messuja ja suoramarkkinointia.

Haastatteluni viimeisessä osassa pyysin vastaajia ottamaan kantaa Suomea pyöräilymaana koskeviin kysymyksiin. Ensimmäisessä kysymyksessä numero 13 (Liite 1) pyysin vastaajia arvioimaan Suomen pyöräilytuotteiden tarjonnassa olevien päiväretkien, parin päivän retkien ja viikon mittaisten pakettien potentiaalia. Seuraavassa taulukossa risti tietyn retkityypin kohdalla merkitsee sitä, että vastaajan mielestä kyseisellä retkellä on potentiaalia (Taulukko 2):

Taulukko 2. Vastaajien arviot Suomen tarjonnassa olevien retkien suosiosta matkailijoilla (n=10).

Retkityyppi	Päiväretki	Parin päivän retki	Viikon retki
Yrityksen nimi			
1. Koskenlaskun ja aktiivisen loman keskus Kiviniemi		X	
2. RussiDiscovery	X		X
3. Paradise Voyage			X
4. Matkailutoimisto DeGo		X	X
5. Pyöräilymatkailun kerho Radug	X	X	X
6. Megatest			X
7. Euroopan matkailutoimisto			X
8. Matkailutoimisto KriST		X	
9. AJ-travel		X	
10. Samiko	X	X	X

Viikon retkiä valinneet selittivät valintansa muun muassa sillä, että lyhyitä polkupyöräretkiä matkustajat järjestävät mielellään itse, kun taas pitemmän retken on helpompi ostaa matkatoimistolta. RussiaDiscovery oli sitä mieltä, että päiväretket sopivat kotimaan matkailijoille ja viikon retket ulkomaalaisille turisteille. Kuusi vastaajista mainitsi parin päivän retken ja selitti valintansa sillä, että tälläinen retki sopii viikonloppuun.

Toisessa kysymyksessä numero 14 (Liite 1) pyysin vastaajia arvioimaan, millaisissa asiakasryhmissä heidän valitsemansa matkapaketti menestyisi parhaiten. Kahdeksan vastaajista mainitsi venäläisiä ja kaksi saksalaisia matkailijoita. Viro, Suomi, Ruotsi ja Valkovenäjä tulivat jokainen mainituiksi kerran. Moni haastateltu vastasi, että tuntee vain venäläisiä matkailijoita eikä osaa arvioida suomalaisten matkapakettien suosiota muiden maiden matkailijoiden keskuudessa. Yksi vastaaja oli sitä mieltä, että Venäjällä pyörämatkailu on huonosti kehittynyt eikä venäläisiä voi pitää potentiaalisena matkailijaryhmänä. Toinen oli sitä mieltä, että pyörämatkailijat organisoivat matkansa pääasiassa omatoimisesti eivät-

kä tarvitse valmiita matkapaketteja. Yksi jätti vastaamatta kysymykseen, koska yritys ei tee yhteistyötä Suomen kanssa.

Viimeisessä tämän osion kysymyksessä numero 15 (Liite 1) pyysin vastaajia arvioida Suomen potentiaalia kehittyä suosituksi pyörämatkailukohteeksi venäläisten matkailijoiden keskuudessa tulevaisuudessa. Kuusi vastasi, että Suomessa on paljon potentiaalia, kaksi valitsi vaihtoehdon ”jonkin verran potentiaalia” ja kaksi ei osannut vastata.

Haastattelun lopuksi vastaajilla oli mahdollisuus kommentoida vapaamuotoisesti Suomeen suuntautuvan pyörämatkailun. Keräsin yritysten edustajien kommentit seuraavaan taulukkoon (Taulukko 3):

Taulukko 3. Vastaajien vapaamuotoiset kommentit.

Koskenlaskun ja aktiivisen lomakeskus Kiviniemi	<i>"Olisi hyvä, jos pyöräilyreittejä koskeva tieto olisi helpommin saatavilla. Etsimme tietoa jatkuvasti, mutta sitä on hankala löytää."</i>
Matkailutoimisto DeGo	<i>"Meille on tärkeää, että Venäjällä olisi matkanjärjestäjä, jolta voisi ostaa valmiita pyörämatkapaketteja Suomeen. Tällä hetkellä en tunne sellaista."</i>
Pyörämatkailun kerho Raduga	<i>"Suomi on lempimaani pyörämatkailua varten. Hyvin paljon leirintäalueita, paljon mahdollisuuksia ryhmille ja perheille. Verrattuna Ruotsiin tietoa pyörämatkailusta on paljon ja se on helposti saatavilla, esimerkiksi joka bensa-asemalta aina löytyy pyöräilykartta, puhumattakaan ilmaisista kartoista jotka ovat jaossa info-pisteillä, esimerkiksi Savonlinnassa. Ainoa asia, joka tällä hetkellä puuttuu Suomesta on sellaiset valmismatkapaketit, kuten esimerkiksi Saksassa, joihin kuuluvat majoitus hotellissa, pyöräilykartta, matkailukuljetus sekä gps-navigointilaitte."</i>
Matkailutoimisto KriST	<i>"Olisi mielenkiintoista saada tietoa tulevista valmiista pyörämatkapaketeista."</i>

Samiko	<i>"Huomasin, että Turun saariston ja Ahvenanmaan retket ovat suuressa suosiossa venäläisten keskuudessa."</i>
---------------	--

7.3 Tulosten analysointi

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli saada mahdollisimman monipuolista tietoa Pietarin ja Moskovan pyörämatkailutuotteiden tarjonnasta. Selvitettäviä tutkimusongelmia olivat Pietarin ja Moskovan alueella toimivat jakelukanavat (matkanjärjestäjät ja pyöräilykerhot ja -klubit), järjestettävien matkojen luonne (muun muassa miten pitkiä, millaiset matkaohjelmat, mitä palveluita sisältyy, yksittäisille matkailijoille vai ryhmille, teemat ja sisällöt), matkojen markkinointi (missä markkinoidaan, millaista reitti-informaatiota matkalle annetaan) sekä tulevaisuuden potentiaali eli matkanjärjestäjien arvio Suomessa tarjolla olevien tuotteiden menestymisestä markkinoilla.

Tutkimuksessa sain selville käyttäen eri lähteitä Pietarin ja Moskovan alueella toimivat polkupyörämatkoja myyvät yritykset. Lista näistä ja muista aktiviteetteja myyvistä yrityksistä, jotka voivat olla kiinnostuneita pyörämatkailutuotteista tulevaisuudessa toimi tutkimukseni kohdejoukkona (Liite 3). Haastattelussa saadut tiedot olivat perusteellisia ja vastasivat asettamiini tutkimusongelmiin. Tämän takia niiden pohjalta pystyin kuvamaan tyypilliselle pietarilaisen tai moskovalaisen pyörämatkailuyrityksen tarjoamalle polkupyörämatkalle ominaisia piirteitä. Vastausten pienestä määrästä johtuen tutkimuksen tuloksia ei voi pitää luotettavina eikä voi yleistää koskemaan koko kohdejoukkoa. Kuitenkin kaikki saadut vastaukset ovat tärkeitä jatkotutkimusta varten ja niiden perusteella voi tehdä joitakin johtopäätöksiä. Esimerkiksi yritykset antoivat selkeästi hyvin positiivisen arvion Suomen potentiaalista pyörämatkailun kohteena. Kiinnostavimpia tuotteita venäläisten yritysten näkökulmasta ovat parin päivän ja viikon matkapaketit. Vapaamuotoisista kommentteista käy ilmi, että tietoa pitäisi tuoda selkeämmin esille, esimerkiksi sinne, missä venäläiset yritykset markkinoivat omia tuotteitaan (sosiaalinen media Vkontakte.ru), pyöräilypaketteja on kehitettävä sisältämään erilaisia palveluja (kuljetus kohdemaahan, majoitus ja matkalaukkukuljetus haastattelun tuloksien perusteella osoittautuivat olevan välttämättömiä pake-

tin osia) ja Venäjän alueella pitäisi olla luotettava matkojen välittäjä, jonka puoleen matkanjärjestäjät uskaltaisivat kääntyä.

Lisäksi tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat aikaisemmin saadun tiedon paikkansapitävyyttä. Opinnäytetyön alussa esittelin MEKin vuonna 2010 toteuttaman kansainvälisen luontomatkailututkimuksen, jonka tulokset saatiin haastatteleamalla harrastejärjestöjä ja kuluttajia. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että kaikista luontomatkailun aktiviteeteistä venäläisten ykkössuosikki on pyöräily. Tässä tutkimuksessa sain puolestaan selville, että Pietarissa ja Moskovassa toimii paljon pyörämatkoja järjestäviä yrityksiä. MEKin tutkimuksessa saatiin selville, että suurin osa pyöräilyä harrastavista ulkomaisista henkilöistä suosii valmiita pyörämatkapaketteja ja paketin toivotaan olevan mahdollisimman pitkälle valmiiksi tehty. Tässä tutkimuksessa selvisi, että tyypilliseen pyörämatkaan kuuluu hyvin laaja joukko erityyppisiä palveluja, muun muassa kuljetus kohdemaahan ja majoitus. MEKin tutkimuksessa kuluttajia pyydettiin arvioimaan heidän tärkeinä pitämiään asioita ulkomaanmatkaa ostaessa. Vertaessa kuluttajien vastauksia tässä tutkimuksessa saatuihin matkanjärjestäjien vastauksiin huomaa, että tärkeinä pidetään samoja asioita, vaikka asetetaan eri tärkeysjärjestykseen keskenään. Matkanjärjestäjät pitävät esimerkiksi turvallisuutta ja tarjolla olevan etukäteisinformaation määrää tärkeämpinä kriteereinä kuin luontoa. Molemmat kohderyhmät ovat sitä mieltä, että hintataso, matkailukohteen kulttuuri ja laadukkaat harrastevälineet ovat erittäin tärkeitä kriteerejä. Suurin osa MEKin toteuttaman tutkimuksen vastaajista pitää Pohjoismaat jonkin verran mielenkiintoisena (38,6 %) ja erittäin mielenkiintoisena (19,2 %) matkakohteenä. Oman tutkimukseni tulokset osoittavat, että 60 % vastaajista näkee Suomessa olevan paljon potentiaalia ja 20 % jonkin verran potentiaalia kehittyä tulevaisuudessa suosituksi venäläisten pyörämatkailukohteeksi. (MEK 2010, 5, 9, 12, 20, 29, 33).

Tällä tutkimuksella on myös paljon yhtymäkohtia tilannekartoitukseen Suomen melonta-, pyöräily- ja vaellustarjonnasta ja sen kysynnästä ulkomailla. Sekä Keski-Euroopassa että Pietarin ja Moskovan alueella tarjottavien pyörämatkojen pituudet vaihtelevat 20—80 kilometrin välillä ja kesä on pyörämatkojen myynnin sesonkiaikaa. Toisin kuin Keski-Euroopan edustajat venäläiset yrittäjät ovat ha-

lukkaampia yhdistämään pyöräilyn muihin aktiviteetteihin (50 %), erityisesti veisiaktiviteetteihin. Venäläiseen pyörämatkapakettiin ei myöskään välttämättä kuulu ateria. Sen sijaan kuljetus kohdemaahan, jota ei ole kaikissa eurooppalaisten yritysten paketeissa on venäläisille pyörämatkan keskeinen osa. Yhtäläisyyksiä löytyy pyörämatkailijalle tarjottavissa varusteissa, joita sekä eurooppalaisissa että venäläisissä paketeissa ovat useimmiten pyöräilykartta ja reittikuvaukset pyörämatkasta. (Räsänen 2004, 39—41.)

7.4 Luotettavuus ja eettisyys

Valitessa lähteitä työn teoreettisen tietoperustan pohjaksi kiinnitin huomiota Hirsjärven ym. (2009, 113—114) teoksessa mainittuihin lähdemateriaalin arviointikriteereihin: ”kirjoittajan tunnettuus ja arvovalta, lähteen ikä ja julkaisupaikka sekä lähteen esittämien tietojen uskottavuus muiden lähteiden ja oman aineiston valossa.” Käytin pääasiassa internet-lähteitä, kuten Euroopan pyöräilijäjärjestön ja Matkailun edistämiskeskuksen internet-sivuja ja sieltä löytyviä materiaaleja, koska pyörämatkailu on nuori matkailun laji ja siitä löytyy vain vähän kirjallisuutta. Virallisten pyörämatkailua kehittävien instituutioiden laatimat asiakirjat ovat kuitenkin omasta mielestäni riittävän luotettavia lähteitä opinnäytetyötä varten, vaikka ne eivät ole painetussa muodossa.

Tutkimuksen tulosten luotettavuutta heikentää alhainen vastausprosentti, joka oli 33,3 %. Tutkimuksen tuloksia ei voi näin ollen yleistää koskemaan koko kohdejoukkoa, niistä voi olla kuitenkin hyötyä jatkotutkimusta tekeväälle. En tunne ketään haastattelemistani henkilöistä henkilökohtaisesti enkä ole koskaan käyttänyt minkään haastatteleman yrityksen palveluja, joten pystyin arvioimaan tutkimuksen tuloksia puolueettomasti. Haastatteluun osallistuminen oli vastaajille vapaaehtoista ja jokaisella vastanneista on mahdollisuus tutustua tutkimuksen tuloksiin. Jokaiselle haastatteluun osallistuvalla oli kerrottu, mihin tutkimuksessa saatuja tuloksia käytetään ja missä ne julkaistaan. Eettiset periaatteet toteutuivat tässä työssä sillä tavalla, että haastateltujen vastauksia käsittelin vain minä ja käsiteltyäni tiedot poistin internetistä kyselyn ja haastattelun toteuttamista varten luodut lomakkeet.

8 Pohdinta

Venäläiset pyörämatkailijat ovat tärkeä asiakasryhmä Suomen markkinoilla. Toteuttamani tutkimus on ensimmäinen tutkimus, jossa tutkitaan venäläisiä pyörämatkailumarkkinoita. Tutkimuksessa saatu tieto ei ole yleistettävissä kuvaamaan koko kohdejoukkoa, koska sain vain 10 vastausta 30:sta. Tuloksista voi kuitenkin olla hyötyä jatkotutkimuksen tekijälle. Segmentoimalla venäläisten pyöräilytuotteiden valikoiman, saadaan tietoa, joka auttaa kehittämään pyörämatkailupalveluita Suomessa venäläisille asiakkaille paremmin sopiviksi. Jatkossa voi esimerkiksi profiloida venäläistä pyörämatkailijaa tai selvittää Venäjältä Suomeen suuntautuvan pyörämatkailun volyymin. Tulevan tutkimuksen toteuttaja voi myös hyödyntää keräämäni listaa Pietarin ja Moskovan alueella toimivista pyörämatkailuyrityksistä ja säästää näin aikaa itse vastausten keräämiseen. Vertaessa tämän tutkimuksen tuloksia aikaisempiin tuloksiin, jotka saatiin pyörämatkailua käsittelevissä tutkimuksissa oli mielenkiintoista huomata, että kuluttajien ja matkanjärjestäjien sekä Keski-Euroopan ja Venäjän yritysten vastauksissa oli paljon yhtäläisyyksiä.

Valitsemani tilastollinen tutkimusmenetelmä sopii mielestäni hyvin tutkimusongelman selvittämiseksi. Haastattelu toimi hyvin ja sen avulla saadut tiedot vastaavat tutkimusongelmaan. Yksi syy vastausten pieneen määrään voi olla venäläiselle kulttuurille ominainen varovaisuus, joka ohjaa ihmisten käyttäytymistä. Neuvostoliiton aikaan valtaan kohdistunut pelko vaikutti paitsi ihmisten käyttäytymiseen myös kieleen. Ilmiannot olivat yleisiä ja ihmiset eivät uskaltaneet puhua avoimesti. Vasta 1980-luvulla uudistuksen aikana Venäjän kansalaiset saivat ilmaista mielipiteitään vapaammin ja kokoontua julkisesti. (Donaldson & Wilson 1995, 78.) Kuitenkin useiden vuosikymmenien aikana opitut asiat ohjaavat venäläisten käyttäytymistä nykyäänkin. Kuten todetaan Donaldsin ja Wilsonin (1995, 78–79) teoksessa ”Russian etiquette & ethics in business” nykypäivänä venäläiset puhuvat neutraalisti eivätkä mielellään kerro itseään koskevista yksityiskohdista ulkopuolisille. Venäläiset ovat luonnollisen varovaisia ja vaiteliaita. (Habibis 2003, 47).

Toinen syy voi olla se, että yrityksille tulevien sähköpostiviestien määrä on yleensä suuri. Oikeiden kirjeiden ohella tulee myös paljon roskaposteja. Kiireen takia oikeakin kysely voi jäädä vastaamatta ja ulkomaalaisesta sähköpostiosoitteesta tullut kirje voi joutua suoraan roskapostiin. Huono vastausprosentti haastatteluun voi taas selittyä sillä, että soitin yrityksiin touko-kesäkuun aikana, mikä on matkojen myynnin sesonkiaikaa. Moni vastaaja pyysikin minua soittaa uudestaan, mutta kiireen takia ei pystynyt vastaamaan seuraavillakaan soittokertoilla. Skype-tilin käyttö haastattelussa saattoi myös lisätä epäluottamusta. Skypessä soitettaessa puuttuu takaisinkytkentä, koska vastaanottaja ei näe puhelinnumeroani. Eräs yrittäjä lopetti haastattelun puolesta välissä, kun esitin kysymyksen siitä, mikä on yrityksen pyörämatkojen myynnin sesonkiaika. Yrittäjä piti kysymystä yrityksen luottamuksellisia tietoja paljastavana ja totesi, ettei voi jatkaa keskustelua, koska ei tunne minua.

Olen sitä mieltä, että arvonta tai muu kyselyyn vastaamisesta saatava etu ei olisi vaikuttanut vastauksien määrään, koska kyseessä eivät ole yksittäiset henkilöt vaan organisaatiot. Työntekijän kyselyyn kuluttamaa työaikaa ei omasta mielestäni voi korvata mikään kyselystä saatava palkkio, joten päätös osallistua kyselyyn täytyi johtua muusta syystä. Olen sitä mieltä, että vastauksia olisi voitu saada enemmän, jos kyselyn toteuttaisi enemmän arvovaltaa venäläisten yritysten silmissä omaava henkilö kuin opiskelija. Ehkä tällaiseen henkilöön olisi suhtauduttu vakavammin ja useampi yrittäjä löytäisi vapaan ajan vastaamiseen.

Aloitin opinnäytetyön tekemisen vuoden 2012 kesäkuussa. Työskentelyn alkuvaiheessa pidin tiivistä yhteyttä toimeksiantajaan ja ohjaajiin, mutta sitä mukaan, kun tavoitteet ja työmenetelmät selkenivät työskentely muuttui omatoimiseksi. Palautin opinnäytetyösuunnitelman marraskuussa 2012 ja poiketen alkuperäisestä aikataulusta toteutin haastattelun vasta kevään 2013 loppupuolella. Hankalinta sopivien kyselyyn osallistuvien matkanjärjestäjien haussa oli se, että monen matkanjärjestäjän nettisivuilla matkat eivät ole lajiteltu matkalajin vaan kohdemaan mukaan. Tällöin saadakseen selville, järjestääkö kyseinen yritys pyörämatkoja piti käydä läpi kaikki kohdemaat ja niihin järjestettävät matkat (joidenkin yritysten kohdalla tein päätöksen pelkästään etusivun ja ”yrityk-

sestä”-osion perusteella). Muutamalle matkanjärjestäjälle laitoin myös sähköpostia.

Tutustuin pyörämatkailuun ensimmäistä kertaa osallistuessani ammattikorkeakoulun toteuttaman Rautaesirippureitti-projektiin, jossa toimin apulaisena kahden kuukauden ajan. Seuraavaksi sain ehdotuksen tehdä opinnäytetyön samasta aiheesta ja otin sen vastaan enkä katunut päätöstäni missään työskentelyn vaiheessa. Pyörämatkailu on mielenkiintoinen matkailun alue, jossa on paljon tutkittavaa ja kehitettävää. Tietyn hankaluuden muodosti se, että pyörämatkailun käsite oli minulle melkein tuntematon työskentelyn alussa. Tiedon määrä kasvoi sitä mukaan kun etenin opinnäytetyössä ja myös käsitykseni pyörämatkailusta ovat muuttuneet. Alussa en esimerkiksi ymmärtänyt, kuinka globaalista ilmiöstä on kyse ja kuinka paljon mahdollisuuksia polkupyörä voi antaa matkailulle.

Oman tutkimuksen toteuttaminen lisäsi ammatillista osaamistani. Opin tekemään kyselyjä ja julkaisemaan ne internettiin, opin etsimään tarvittavia tietolähteitä nopeasti ja soveltamaan teoreettista tietoa käytäntöön, opin kirjoittamaan tieteellistä tekstiä ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteistä löytyvää tietoa, opin analysoimaan vastauksia ja esittämään tulokset kirjallisesti lukijalle ymmärrettävässä muodossa. Oman tutkimuksen toteuttaminen vaati paljon omatoimisuutta. Jouduin esimerkiksi suunnittelemaan ajankäyttöä, oppimaan eri tietokoneohjelmien käyttöä, tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa (haastatteluissa) ja olemaan luova. Koen, että tämä työ kehitti minun monia osaamisiani ja hyödyn siitä tulevaisuudessa, kun astun työelämään.

Lähteet

- Alff, D. 2011. The history of bicycle touring.
<http://bicycletouringpro.com/blog/history-of-bicycle-touring/>.
 17.11.2013.
- Daniliants, A. 2011. Outdoors Finland, kesäaktiiviteettitarjonnan ja kylämatkailun sähköiset jakelukanavat Venäjällä.
[http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/864e12c5cb5811b2c225794b002e6eac/\\$FILE/ATT7LIUN.pdf/Outdoors%20Finland%20ja%20Kylämatkailu%20jakelukanavakartoitus%20Venäjä.pdf](http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/864e12c5cb5811b2c225794b002e6eac/$FILE/ATT7LIUN.pdf/Outdoors%20Finland%20ja%20Kylämatkailu%20jakelukanavakartoitus%20Venäjä.pdf). 7.9.2012.
- Donaldson, L., Wilson, D. 1995. Russian etiquette & ethics in business. Chicago: NTC Business Books.
- ECF. 2009. EuroVelo: The European cycle route network.
http://www.ecf.com/wp-content/uploads/2011/09/EuroVelo-The_European_cycle_route_network-May2009.pdf. 18.6.2012.
- ECF. 2011. ECF demands paradigm shift in transport sector.
http://www.ecf.com/wpcontent/uploads/2011/09/071221_ECF_Press_release_en.pdf. 18.6.2012.
- ECF. 2012. About us: Manifesto. <http://www.ecf.com/manifesto/>. 18.6.2012.
- ECF. 2013. Routes. <http://www.eurovelo.org/wp-content/uploads/2011/07/EuroVelo-Overview-Map-907x1024.jpg>. 20.07.2013.
- Ellare Oy. 2008. Aktiiviteettiselvitys 2008: kesäaktiiviteettituotteet kansainvälisille markkinoille: pyöräily, vaellus, melonta, sisävesiristeilyt, hevoslomat. Helsinki: Matkailun edistämiskeskus. <http://www.mek.fi/wp-content/uploads/2013/04/2008-Aktiiviteettiselvitys.pdf>. 06.07.2013.
- European Communities. 2003. Using natural and cultural heritage to develop sustainable tourism in non-traditional tourist destinations. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- European parliament. 2009. The European cycle route network Eurovelo. http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/iron-curtain-trail/files/ep_studyeurovelo_en.pdf. 30.4.2012.
- Eurovelo. 2013a. Organisation. <http://www.eurovelo.org/euroveloorganisation/>. 20.07.2013.
- Eurovelo. 2013b. Practical information. <http://www.eurovelo.com/en/discover-europe-by-bike>. 20.07.2013.
- Eurovelo. 2013c. What is Eurovelo? <http://www.eurovelo.org/home/what-is-eurovelo/>. 20.07.2013.
- Eurovelo. 2013d. <http://www.eurovelo.org/wp-content/uploads/2011/07/Schematic-Diagram-Test.jpg>. 17.11.2013.
- Graves, C. 1965. The Best of Bicycling. Velocio, Grand Seigneur.
<http://cycling.ahands.org/bicycling/velocio.html>. 4.6.2012.
- Habibis, M. 2003. Culture smart! Russia. Great Britain: Kuperard.
- Hakala, J. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Helsinki : Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

- Hook, T. 2013. Loppuraportti: Outdoors Finland. <http://www.mek.fi/wp-content/uploads/2013/05/OF-loppuraportti-2009-2012.pdf>. 21.09.2013.
- Matkailu Venäjällä. 2011. Urheilumatkailu. (Туризм в России. 2011. Спортивный туризм). <http://sokolov33.ru/index.php/vid-tirizm/sport-tur>. 29.3.2012
- Matkailun ja elämystuotannon klusteriohjelma. 2012. Outdoors Finland Etelä-Suomi. <http://www.experiencebusiness.fi/hankkeet/kaynnissa-olevat-hankkeet/outdoors-finland-etela-suomi-hanke.html>. 1.12.2012.
- MEK. 2006. Matkailu vuonna 2020 - faktaa ja fiktiota. [http://mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/19d25ec89c7e822dc225735b0032a966/\\$FILE/MEK2020_netтин.pdf](http://mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/19d25ec89c7e822dc225735b0032a966/$FILE/MEK2020_netтин.pdf). 23.09.2013.
- MEK. 2008a. Pyörämatkailun kehittämisstrategia 2009-2013. 4.6.2012.
- MEK. 2008b. Aktiviteettiselvitys 2008. 21.09.2013.
- MEK. 2009—2011. Outdoors Finland – aktiviteettien kehittämisohjelman kansallinen koordinointi. [http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c0b40c95af5f5563c2257a6f002e1db4/\\$FILE/Vuosiraportti%202011.pdf](http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c0b40c95af5f5563c2257a6f002e1db4/$FILE/Vuosiraportti%202011.pdf)
- MEK. 2010a. Kansainvälinen luontomatkailututkimus 2010. 8.9.2012.
- MEK. 2010b. Kansainvälinen luontomatkailututkimus 2010: osaraportti pyörämatkailu. 8.9.2012.
- MEK. 2011. Outdoors Finland (OF). [http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/\(pages\)/Kesäaktiviteetit_-_Outdoors_Finland](http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/(pages)/Kesäaktiviteetit_-_Outdoors_Finland). 18.9.2012.
- MEK. 2012a. Rajahaastattelututkimus: osa 26. http://www.mek.fi/wp-content/uploads/2013/05/2013-A173-Raja_2012.pdf. 20.09.2013.
- MEK. 2012b. MEKin ydintehtävät. [http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/\(pages\)/MEK](http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/(pages)/MEK). 8.9.2012.
- MEK. 2013. Kesäaktiviteetit – Outdoors Finland. <http://www.mek.fi/tuoteteemat-ja-tyokalut/tuoteteemat/kesaaktiviteetit-outdoors-finland/>. 21.09.2013.
- Outdoors Finland. 2011a. Retkipyöräily, teemakohtaiset tuotesuosituksset. [http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c23b48160af3267fc22576eb00293935/\\$FILE/Outdoors_Py%C3%B6r%C3%A4ily.pdf](http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c23b48160af3267fc22576eb00293935/$FILE/Outdoors_Py%C3%B6r%C3%A4ily.pdf). 1.4.2013.
- Outdoors Finland. 2011b. Vientikelpoisuuden kriteerit MEKin yhteismarkkinoinnissa. [http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c23b48160af3267fc22576eb00293935/\\$FILE/MEK_Vientikelpoisuus_net_2011.pdf](http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c23b48160af3267fc22576eb00293935/$FILE/MEK_Vientikelpoisuus_net_2011.pdf). 1.4.2013.
- Pyöräilykuntien verkosto ry. 2012a. Pyöräilyn asialla vuodesta 1997. <http://www.poljin.fi/pyorailykuntienverkosto>. 8.9.2012.
- Pyöräilykuntien verkosto ry. 2012b. Liikennepolitiikka. <http://www.poljin.fi/pyorailynedistaminen/liikennepolitiikka>. 11.9.2012.
- Pyöräilykuntien verkosto ry. 2012c. Liikennesuunnittelu. <http://www.poljin.fi/pyorailynedistaminen/liikennesuunnittelu>. 11.9.2012.

- Pyöräilykuntien verkosto ry. 2012d. Liikkumisen ohjaus.
http://www.poljin.fi/pyorailynedistaminen/liikkumisen_ohjaus.
 11.9.2012.
- Pyöräilykuntien verkosto ry. 2012e. Matkapaketit.
<http://www.pyorailensuomessa.fi/fi/node/14>. 6.10.2012.
- Päijät-Hämeen koulutus konserni-kuntayhtymä: Lahden ammattikorkeakoulu.
 2011. Outdoors Finland Etelä: Outdoors Finland – Eteläisen Suomen aktiviteettien kehittämisohjelma 2011–2014. 20.6.2012.
- Räsänen, P. 2004. Melonta-, pyöräily- ja vaellustarjontamme ja sen kysyntä ulkomailla : tilannekartoitus. Helsinki: Matkailun edistämiskeskus.
- Räsänen, P. 2013. Kehittämissuunnitelman toteutumisesta. Email Ekaterina.Khlebova@edu.karelia.fi. 18.09.2013.
- Saarinen, J. 2006. Matkailu ja paikallisuus. Matkailukehityksen, paikallisuuden ja kestävyden yhteensovittamisen haasteet Suomen Lapissa.
http://www.ays.fi/aluejaymparisto/pdf/aluejaymp_2006_2_s69-78.pdf.
 11.9.2012.
- Skype. 2012. Kohtuullisen käytön käytäntö. <http://www.skype.com/fi/legal/fair-usage/>. 13.8.2013.
- Suomen Matkailijayhdistys SMY ry. 2012. Oma maa - lomamaa. Suomen matkailun 125-vuotisjuhlakirja. Tallinna: Hipputeos.
- Tikkanen, J. 2011. Yrittäjä - mieti, missä markkinoit.
<http://www.kauppalehti.fi/omayritys/yrittaja+-mieti,+missa+markkinoit/20110469607>. 16.09.2012.
- United Nations Statistics Division. 2011. Bicycles and other cycles, not motorized. <http://data.un.org/Data.aspx?d=ICS&f=cmID:49921-0>. 6.9.2012.
- Valtakunnallinen pyörämatkailureittiyöryhmä. 2003. Pyörämatkailun edistämishjelma, selvitys ohjelman laatimis- ja sisältötarpeista.
http://www.transportal.fi/Hankkeet/jaloin/liikennepolitiikka/pyoramatika-ilupolitiikka_121103.pdf
- Venäjän kulttuuriministeriön virallinen matkailutoimisto. 2012. Urheilumatkailu ja extreme-matkailu (Официальный сайт Федерального агентства по туризму Министерства культуры Российской Федерации. 2012. Спортивный и экстремальный туризм.)
<http://www.russiatourism.ru/rubriki/-1124140251/>. 29.3.2012
- Venäjän pyörämatkailun komissio. 2012. Pyörämatkailun kehitysohjelman suunnitelma vuosille 2011-2018. (Российская комиссия велосипедного туризма. 2012. Проект программы развития велотуризма на 2011 – 2018гг). http://www.kramar.ru/?page_id=525. 29.3.2012
- Vincenth, B. 2012. The Joys of Cyclo Tourism.
http://www.streetdirectory.com/travel_guide/22930/recreation_and_sports/the_joys_of_cyclo_tourism.html. 3.4.2012.
- VisitKarelia 2013. Tehtävää luonnossa. <http://www.visitkarelia.fi/fi/Tutustu/Nae--tee/Tehtavaa-luonnossa>. 09.05.2013.
- VisitTampere. 2013. Ulkoilualueet ja pyöräily.
<http://www.visittampere.fi/aktiviteetit/kesaaktiviteetit/ulkoilualueetjapyoraily>. 09.05.2013.
- WTO: World Tourism Organization. 2009. The Russian Outbound Travel Market with Special Insight into the Image of Europe as a Destination. Madrid: the World Tourism Organization.
- Ylläs. 2013. Päiväretkireittejä pyöräillen. <http://www.yllas.fi/paivaetkireitteja-pyoraillen>. 06.07.2013.

Kyselylomake (suomenkielinen)

Yrityksen nimi
Vastaajan nimi

Yritykset, jotka eivät järjestä pyörämatkoja vastaavat kysymyksiin 1, 2, 11 ja 14.

1. Järjestääkö yrityksenne pyörämatkoja?

a) kyllä

1. Ovatko pyörämatkat pää- vai sivutuotteita? (valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)

päätuote
sivutuote

2. Mitä muita aktiviteettejä kuin pyörämatkoja yrityksenne tarjoaa?

vaellus
melonta
sauvakävely
kalastus
koskenlasku
metsästys
muu, mikä?

b) ei

1. Onko yrityksenne kiinnostunut lisäämään tulevaisuudessa valikoimaan pyörämatkailutuotteita?

kyllä

2. Tunnetteko Suomen pyörämatkailureitteja?

kyllä

3. Mitä reittejä seuraavista tunnette?

Vesistöalueiden reittejä

Saimaan kierros

Turun saariston kierros

Pielisen kierros

Historiallisia reittejä

Kuninkaantie Lappeenrannasta Helsinkiin

Kuninkaantie Helsingistä Turkuun

Helsinki-Tampere –reitti

Helsinki-jyväskylä –reitti

Alueellisia pyörämatkareittejä, mitä?

muita reittejä, mitä tai missä?

en tunne edellä mainittuja reittejä
ei
miksi?

2. Miten hyvin tunnette Suomea?

en tunne Suomea ollenkaan
tiedän Suomen nimeltä
tiedän missä Suomi sijaitsee
tiedän Suomesta hieman
tuttuni tai sukulaiseni on käynyt Suomessa
tiedän Suomesta paljon
olen käynyt Suomessa
olen harrastanut kalastusta / pyöräilyä / melontaa / vaellusta / eläinten
ja lintujen tarkkailua luonnossa Suomessa

3. Myykö yrityksenne pyörämatkoja ulkomaille?

a) kyllä

1. *Mihin kohdemaihin?*

2. *Mitä asioita Teidän mielestänne kuluttajat pitävät tärkeinä ostaessaan pyörämatkan ulkomaille? (valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)*

matkailukohteen turvallisuus
matkailukohteen hintataso
aktiviteettien laatu
pyöräteiden laatu
matkailukohteen luonto
laadukkaat harrastevälineet
mahdollisuus omatoimiseen toimintaan
tarjolla oleva etukäteisinformaation määrä
ilmaston soveltuvuus
matkailukohteen hyvä maine
matkailukohteen tarjoamat luontoaktiviteetit
mahdollisuus tuoda omat harrastevälineet
matkailukohteen kulttuuri
matkan hankkimisen/ostamisen helppous
online-etukäteisvarausmahdollisuus
ohjeistus ja viitoitus matkailukohteessa
ns. vihreät arvot/kestävä kehitys
kielitaito matkailukohteessa
tarjolla ohjattuja retkiä
matkailukohteen sijainti ja etäisyys kotoa

Jos yritys myy matkoja Suomeen:

3. *Mille alueille Suomessa yrityksenne myy matkoja? (valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)*

Etelä-Suomi

Länsi-Suomi
Itä-Suomi
Pohjois-Suomi
Ahvenanmaa

4. *Kuinka kiinnostuneita venäläiset matkustajat ovat Suomesta pyöräilykohteena?*

eivät ollenkaan kiinnostuneita
ei juurikaan kiinnostuneita
jonkin verran kiinnostuneita
erittäin kiinnostuneita
en osaa sanoa

5. *Miten hyvin tieto Suomesta pyöräilykohteena on saatavilla?*

huonosti
tietoa ei juurikaan löydy
jonkin verran saatavilla
tietoa on paljon saatavilla
en osaa sanoa

6. *Mistä lähteistä löydätte Suomea pyöräilykohteena koskevan tiedon?*

internet
suomalaiset yhteistyökumppanit
muualta, mistä?

b) ei

1. *Onko yrityksenne kiinnostunut järjestämään pyörämatkojen myyntiä ulkomaille tulevaisuudessa?*

kyllä
1.1 *Olisiko tällöin Suomi mahdollinen kohdema?*

kyllä
ei
miksi?

ei
miksi?

4. **Kuinka pitkiä yrityksenne tarjoamat pyörämatkat ovat kestoaltaan?** *(valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)*

alle päivän
1—3 päivää
4—5 päivää
6 tai enemmän päivää

5. **Kuinka pitkiä päiväkohtaiset pyörämatkat ovat?** *(valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)*

alle 10 km

11-20 km
21-50 km
51-80 km
yli 80 km

6. Mitä palveluita sisältyy yrityksenne tarjoamiin pyörämatkoihin?

(valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)

kuljetus kohtemaahan
aamupala
puolihoito
täysihoito
majoitus
matkalaukkukuljetus
opastus
pyörävuokra
pyörän huolto
pyörän varusteet (sivu- ja etulaukut)
kuljetukset kohtemaassa
muu, mikä?

7. Matkan kohderyhmä?

(valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)

yksittäiset matkustajat
ryhmät

8. Tarjoaako yrityksenne pyöräilyyn liittyviä teemamatkoja?

a) kyllä

Kertokaa lyhyesti teemamatkojen sisällöistä.

b) ei

miksi?

9. Millaista informaatiota/materiaalia yrityksenne tarjoaa pyörämatkailijalle?

pyöräilykartta
navigointilaite
reittikuvaus pyörämatkasta
tiedot lähiaikojen säästä
tiedot mahdollisista tietöistä
tiedot reitin nähtävyyksistä
muu, mikä?

10. Pitääkö pyörämatkan Teidän mielestänne sisältää muita aktiviteetteja?

Jos pitää, mitä aktiviteetteja? (valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)

a) kyllä

luontoon liittyvät aktiviteetit

metsästys
ratsastus
rastiseikkailu
patikkaretki
eläinten ja lintujen tarkkailu luonnossa
muu, mikä?

kulttuuriin liittyvät aktiviteetit

käynti taidenäytöksessä
museokäynti
opperakäynti
teatterikäynti
ravintolakäynti
muu, mikä?

veteen liittyvät aktiviteetit

kalastus
koskenlasku
uinti
melonta
muu, mikä?

muu, edellä mainittuihin ryhmiin kuulumaton aktiviteetti, mikä?

b) ei
miksi?

11. Mitkä kuukaudet ovat sesonki-aikaa pyörämatkojen myynnissä? (valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)

tammikuu
helmikuu
maaliskuu
huhtikuu
toukokuu
kesäkuu
heinäkuu
elokuu
syyskuu
lokakuu
marraskuu
joulukuu

12. Missä yrityksenne markkinoi pyörämatkoja? (jos ei myy pyörämatkoja, muita matkoja; valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)

kotisivu
sosiaalinen media
Vkontakte.ru
Odnoklassniki.ru

Moimir@mail.ru
 Facebook.com
 Twitter.com
 muu, mikä?
 hakukoneet
 yandex.ru
 google.ru
 go.mail.ru
 rambler.ru
 yahoo.com
 aport.ru
 ask.com
 live.com
 muu, mikä?
 perinteiset mediat
 televisio
 radio
 lehdet
 messut
 suoramarkkinointi *(suorat kontaktit asiakkaisiin sähköpostin tai perinteisen postin kautta)*
 muu, mikä?

13. Suomen pyöräilytuotteiden tarjonnassa on päiväretkiä, parin päivän retkiä ja viikon mittaisia paketteja. Millä näistä kolmesta matkavaihtoehdosta Teidän mielestänne on eniten potentiaalia?

14. Millaisissa asiakasryhmissä edellä mainitsemanne matkapaketti mielestänne menestyy parhaiten? *(Valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto)*

venäläiset
 virolaiset
 suomalaiset
 ruotsalaiset
 saksalaiset
 englantilaiset
 muu asiakasryhmä, mikä?

15. Miten arvioitte Suomen potentiaalia kehittyä suosituksi pyörämatkailukohteeksi venäläisten matkailijoiden keskuudessa tulevaisuudessa?

en näe Suomea suosittuna pyörämatkailun kohteena
 Suomella on vähän potentiaalia
 Suomella on jonkin verran potentiaalia
 Suomella on paljon potentiaalia
 en osaa sanoa

16. Mitä muuta haluaisitte kommentoida Suomeen suuntautuvasta pyörämatkailusta?

Saatekirje

Arvoisa matkanjärjestäjä!

Vastatkaa lyhyeseen kyselyyn ja auttakaa meitä kehittämään palvelujen laatua venäläisille matkailijoille Suomessa. Olen Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun matkailun koulutusohjelman opiskelija ja teen opinnäytetyötä Pietarin ja Moskovan pyörämatkailumarkkinoista. Opinnäytetyöni on osa Suomen Matkailun edistämiskeskuksen toteuttamaa tutkimusta. Opinnäytetyöni tarkoituksena on kartoittaa Pietarin ja Moskovan alueella toimivat ja potentiaaliset pyörämatkailuyritykset sekä profiloida niiden toimintaansa. Kyselyssä saadut tiedot julkaistaan ammattikorkeakoulujen julkaisuarkiston internet-sivuilla (<http://www.theseus.fi>) ja käytetään uusien pyörämatkailutuotteiden kehittämiseen venäläisille asiakkaille Suomessa.

Tämän kirjeen liitteenä on kyselylomake. Vastauksenne on hyvin tärkeä!
(Vastatakseenne kyselyyn, ladatkaa pdf-tiedosto tietokoneellenne, avatkaa se, täyttäkää ja painakaa "Submit"-näppäintä kyselyn päätteeksi. Vastauksenne rekisteröityy automaattisesti.)

Kiitos etukäteen,

Ekaterina Khlebova
projektityöntekijä
Ekaterina.Khlebova@edu.pkamk.fi
+358 (0)44-5353724

Pirjo Räsänen
projektipäällikkö
pirjo.rasanen@lamk.fi
+358 (0)44-7081242

Heli Saari

Outdoors Finland II -

координатор национальной программы развития туризма

Visit Finland - Finnish Tourist Board,

Центр Развития Туризма Финляндии МЕК

P.O. Box 625, Töölönkatu 11, FI-00101 Helsinki, Finland

моб. тел. +358 40 564 2780

тел. +358 29 505 8010

heli.saari@visitfinland.com

20	<i>Geographic Bureau</i> (Географическое бюро)	Aktiivilomat ja teemamatkat eri puolille maailmaa. Matkat ovat vaellustyyppisiä.	Pietari		
21	<i>Karelia on-line</i> (Карелия онлайн)	Aktiivilomat Venäjällä, erikoistunut Karjalan matkoihin	Pietari		
22	<i>Klub 8 puteshestvij</i> (Клуб 8 путешествий)	Tarjonnassa valmismatkapaketteja Venäjällä, Euroopassa ja Aasiassa/Afrikassa sekä laivamatkoja.	Moskova		x
23	<i>Samiko</i>	Erikoistunut Suomen ja Skandinaavian matkailuun	Moskova	x	x
24	<i>Za Tuman</i> (Клуб красивых походов "За Туман")	Aktiivimatkoja (vaellustyyppisiä) Venäjällä (tarjolla myös muutama retki kaukokohteeseen, esimerkiksi tällä hetkellä Meksiko, Saharan aavikko)	Moskova	x	x
25	<i>Matkailijakerho Russkije Ekspedicii</i> (Клуб путешественников "Русские Экспедиции")	Aktiivilomat ja teemamatkat eri puolille maailmaa.	Pietari/ Moskova		x
26	<i>Avantis-tour</i> (Авантис-Тур)	Aktiivilomat (hiihto) ja muut valmismatkat Venäjällä ja Euroopassa	Pietari/Moskova		x
27	<i>Paradise Tour</i> (Туроператор "Парадиз-Тур")	Eriyypiset matkat Pietarissa	Pietari	x	
28	<i>Tour land</i> (Туристическая компания Тур Лэнд)	Eriyypisiä matkoja eri puolille maailmaa	Moskova		x
29	<i>Omas tour</i> (Турфирма ОМАС-тур)	Aktiivilomat Venäjällä ja entisen Itäblokin maissa	Moskova	x	
30	<i>Art Extreme club</i> (Арт-Экстрим Клуб)	Aktiivilomat (mm. koskenlasku, kalastus, vaellus) ja risteilyt ulkomailla	Moskova		x
31	<i>Pansionat gid</i> (Пансионат гид)	Eriyypisiä lomamatkoja Venäjällä, Ukrainassa, Abhasiassa ja Valkovenäjällä.	Moskova		x
32	<i>Matkatoimisto Moskovija</i> (Туристическое агентство Московия)	Toimisto välittää pääasiassa kierto- ja kaupunkimatkoja eri puolille maailmaa	Moskova		x
33	<i>Kvinta tour</i> (Квинта-тур)	Kierto- ja kaupunkimatkat eri puolille maailmaa	Moskova		x
34	<i>Chetyre sezona turizma</i> (Четыре сезона туризма)	Ranta- ja kaupunkilomia sekä kiertomatkoja eri puolille maailmaa	Moskova		x

35	<i>Backcountry</i>	Yrityksen internet-sivu (http://backcountry.narod.ru/) on poistunut käytöstä, joten epäilen, ettei koko yritystä ole enää olemassa. Tutkimuksen toteuttamishetkellä yrityksellä oli kuitenkin tarjonnassa pyörämatkoja.	Moskova	x	
36	<i>Matkatoimisto ITU (Туристическое агентство ITU)</i>	Rantalomia ja teemamatkoja eri puolille maailmaa	Moskova		x
37	<i>Sunnyday-tour</i>	Matkatoimiston nettisivua ei ole enää olemassa (http://turist-agentstvo.tiu.ru/) eikä matkatoimistoa löydy nimellä google-haun kautta.	Moskova		
38	<i>Akademija prikljuchenij (Туристическое агентство "Академия приключений")</i>	Aktiiviset (vaellus, vuorikiipeily, hiihto jne) liikematkat eri puolille maailmaa	Moskova		x
39	<i>Megapolus tours (Туроператор Мегаполиус-турс)</i>	Eryyppisiä matkoja (mm. aktiivi-, kaupunki-, kierto-, joulu-, ostos-, bussi- ja teemamatkoja) eri puolille maailmaa	Moskova		x
40	<i>Azbuka puteshestvij (Азбука Путешествий)</i>	Yritys vaihtoi nettisivuaan ja uudella tiedolla päivitetään parhailaan (http://www.azbukatravel.ru/)	Moskova		
41	<i>Beskonechnaja planeta (Бесконечная планета)</i>	Aktiivilomia Venäjällä	Moskova		
42	<i>Green Tour (Туроператор Грин тур)</i>	Eryyppisiä matkoja eri puolille maailmaa	Moskova		
43	<i>Istoki-S (Туристическая компания Истоки-С)</i>	Eryyppisiä matkoja eri puolille maailmaa	Pietari/ Moskova		
44	<i>Iceland Club (Туроператор/турагент "Исландский клуб")</i>	Kierto- ja kaupunkimatkoja muun muassa Islantiin, Irlantiin, Venäjälle ja Japaniin	Moskova		
45	<i>Club Ato (Клуб активного туризма и отдыха Ато)</i>	Kerho järjestää erityyppisiä retkiä (mm. pyöräily) Moskovan lähialueella. Ei kaupallista toimintaa.	Moskova	x	
46	<i>Redkaja ptica (Клуб путешественников Редкая птица)</i>	Aktiivilomia Venäjällä	Moskova	x	
47	<i>Club puteshestvij Moskovskoj Pravdi (Клуб путешествий "Московской правды")</i>	Kaupunki- ja kiertomatkat sekä aktiivilomat (mm. koskenlasku, kalastus, jeppisafari) Venäjällä, sen naapurimaissa sekä Euroopassa	Moskova		

48	<i>KriST (Туристическая компания КриСТ)</i>	Kaupunki-, kierto-, hyvinvointi-, joulu- ja liikematkat Venäjällä ja Euroopassa sekä Lähi-idän alueella	Pietari/ Moskova		
49	<i>Navigator-tour (Навигатор-тур)</i>		Moskova		
50	<i>Nissa tour (Туристическая компания Нисса-Тур)</i>	Järjestää itse teema- ja kierto-matkoja Venäjällä, Abhasiassa ja Krimissä. Lisäksi välittää muiden matkanjärjestäjien matkoja muualle maailmaan.	Moskova		
51	<i>Pinega Servis Centr (Пинега Сервис Центр)</i>	Erikoistunut luontomatkailuun Venäjällä. Tarjonnassa erityyppisiä aktiivilomia (mm. vaellus ja koskenlasku) ja luontomatkoja.	Moskova		
52	<i>A La Carte Travel Club (Туроператор A La Carte Travel Club)</i>	Kiertomatkoja ja aktiivilomia eri puolille maailmaa	Moskova		
53	<i>Devisu</i>	Eriyypisiä matkoja eri puolille maailmaa	Pietari/ Moskova		
54	<i>DSBW-tours</i>	Eriyypisiä matkoja eri puolille maailmaa	Moskova		
55	<i>Travel System</i>	Pääasiassa kaupunki- ja kylpylämatkat Eurooppaan	Moskova		
56	<i>Vedi tour group</i>	Erikoistunut Tsekin matkailuun, mutta tarjoaa kaupunki-, kierto- ja kylpylämatkoja myös muualle Eurooppaan sekä Aasiaan	Pietari/ Moskova		
57	<i>Vand (Туроператор "Ванд")</i>	Kierto-, ostos- ja hiihtomatkoja eri puolille maailmaa	Moskova		
58	<i>KMP Group</i>	Eriyypisiä matkoja eri puolille maailmaa	Pietari/ Moskova		
59	<i>Kronus travel</i>	Aktiivi-, jooga-, kylpylä- ja kierto-matkoja eri puolille maailmaa	Pietari	x	
60	<i>Galla travel</i>	Eriyypisiä matkoja eri puolille maailmaa. Hyvin laaja valikoima pyörämatkoja eri puolille maailmaa (Euroopassa ja Aasiassa)	Moskova	x	
61	<i>Aktivt (Активт: активный отдых)</i>	Aktiivimatkoja Kirimissä ja Venäjällä	Moskova	x	
62	<i>SNP (Туроператор СНП)</i>	Aktiivi- ja rantalomia sekä kierto-/kaupunkimatkoja Venäjällä ja Euroopassa	Moskova	x	

63	<i>Asent Travel (Туроператор Асент Трэвел)</i>	ranta-, kaupunki ja hiihtolomat Euroopassa, Kiinassa ja Malesiassa	Pietari/ Moskova		
64	<i>Biblio Globus (Туристический оператор Библио Глобус)</i>	Tarjonnassa ranta-, kierto-, kylpylä- ja ostosmatkoja sekä eksoottisia matkoja Välimeren maihin, Kaakkois-Aasiaan ja Amerikkaan	Pietari/ Moskova		
65	<i>Interunion (Туристическая компания Интерюнион)</i>	Kaupunki-, kierto- ja tapahtumamatkoja (= matka liittyy johonkin tapahtumaan, esimerkiksi jääkiekko-ottelu, konsertti jne.) Eurooppaan ja Kaakkois-Aasiaan	Moskova		
66	<i>Intourbureau Omega (Интурбюро-Омега)</i>	Kaupunki- ja kiertomatkoja Länsi-Euroopassa. Joitakin matkoja myös muihin maihin	Moskova		
67	<i>Intourist</i>	Kaupunki- ja kiertomatkoja eri puolille maailmaa	Moskova		
68	<i>Rimskije kanikuly (Туроператор "Римские каникулы")</i>	Erytyypisiä matkoja eri puolille maailmaa	Moskova		
69	<i>Russkij Express (Русский Экспресс)</i>	Erytyypisiä matkoja eri puolille maailmaa	Moskova		
70	<i>Spectrum</i>	Erytyypisiä matkoja eri puolille maailmaa	Moskova		
71	<i>Terra Minora (Туристическая компания "Терра Минора")</i>	Matkatarjonta yli 100 valtioon, erityyppisiä matkoja, pääasiassa kaupunki- ja rantalomia	Moskova		
72	<i>Ultra Travel</i>	Erikoistunut Afrikan ja eksoottisten maiden matkailuun. Tarjonnassa mm. aktiivi-, teema- ja kiertomatkoja	Moskova		
73	<i>Holiday M (Туроператор Холлидей М)</i>	Kaupunki- ja kiertomatkoja eri puolille maailmaa	Moskova		
74	<i>Ertzog (Туроператор Эрцог)</i>	Erikoistunut hiihtolomiin Euroopassa, mutta myynnissä myös esimerkiksi rantamatkoja Lähi-itään.	Moskova		
75	<i>Danko</i>	Erikoistunut Euroopan matkailuun. Tarjonnassa pääasiassa kaupunki- ja kiertomatkoja	Moskova		
76	<i>BSI group</i>	Erytyypisiä (paljon teemamatkoja) Eurooppaan	Moskova		
77	<i>Velotur</i>	Pyörämatkoja eri puolille maailmaa.	Pietari	x	
78	<i>MadRiver (Туроператор активного отдыха)</i>	Aktiivilomat (mm. koskenlasku, kalastus, vaellus ja pyöräily) Venäjän alueella	Moskova	x	